

WWF

PRÍRUČKA

DCP

2012

OCHRANA

BIODIVERZITA

UDRŽATEĽNOSŤ

SLEDOVANIE POKROKU PRI MANAŽMENTE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ V KARPATSKÝCH KRAJINÁCH

Autori: Cristian-Remus Papp

WWF International, Danube-Carpathian Programme

Ottakringer Straße, 114-116, A-1160 Vienna, Austria

Tel: +43/1/524 54 70-0

Fax: +43/1/524 54 70-70

www.panda.org/dcpo

E-mail: cpapp@wwfdcp.ro

Tento materiál a geografické označenia v tomto materiáli nevyjadrujú názor WWF na ktorúkoľvek časť týkajúcu sa právneho postavenia ktorejkoľvek krajiny, oblasti alebo územia, alebo týkajúcu sa vytýčenia hraníc alebo ohraničenia.

The Carpathian Countries Protected Area Management Effectiveness Tracking Tool (CCPAMETT) – Nástroj na sledovanie efektívnosti manažmentu chránených území karpatských krajín vypracovali Cristian-Remus Papp, Erika Stanciu a Hildegard Meyer, s využitím Management Effectiveness Tracking Tool (METT)*.

Osobitné poďakovanie patrí:

členom našej Riadiacej skupiny projektu Protected Areas for a Living Planet: Mircea Verghelet, Ján Kadlečík, Jana Urbančíková, Ákos Ugron, Igor Ivanenko, Sergiy Matvyeyev, Aleksandra Doslic, Ján Šeffler, Marek Holly za ich cenné rady počas projektu, a v neposlednom rade IT špecialistovi Balazsovi Levente, ktorý prispel k vypracovaniu CCPAMETT.

Fotografia na obálke: Cristian-Remus Papp

CIP podľa Rumunskej národnej knižnice je dostupné v Rumunskej národnej knižnici.

ISBN 978-606-8484-19-8

Braşov, 2012

Dizajn/Tlač: "Green Steps" Publishing House

www.green-steps.com

Grafický dizajn: Raluca D. Hoisan Pilbáth

Vytlačené na 100 % recyklovanom papieri, certifikovanom FSC.

OBSAH:

ZÁKLADNÉ VÝCHODISKOVÉ INFORMÁCIE	4
METÓDA HODNOTENIA (PODĽA RÁMCA WCPA)	5
ÚČEL NÁSTROJA NA SLEDOVANIE EFEKTÍVNOTI MANAŽMENTU	7
Ako vznikol tento nástroj	7
Kde používať CCPAMETT	8
Ciele CCPAMETT	8
POZNÁMKY K NÁVODU NA POUŽITIE CCPAMETT	9
SILNÉ STRÁNKY, OBMEDZENIA A SLABÉ STRÁNKY CCPAMETT	15
HÁRKY S ÚDAJMI A HODNOTIACI FORMULÁR	16

HODNOŤTE A ZLEPŠUJTE EFEKTÍVNOŠŤ MANAŽMENTU NA UDRŽANIE A ZLEPŠENIE HODNÔT VÁŠHO CHRÁNENÉHO ÚZEMIA

ZÁKLADNÉ VÝCHODISKOVÉ INFORMÁCIE

V priebehu posledného storočia exponenciálne vzrástol počet chránených území (CHÚ) (v súčasnosti je v Svetovej databáze chránených území² registrovaných viac ako 138.000 CHÚ) a tendencia vďaka ochranárskemu úsiliu vo väčšine sveta zostáva rovnaká.

Paradoxne, podľa Indexu živej planéty (The Living Planet Index 2010) (správy vydávanej spoločne WWF, Londýnskou zoologickou spoločnosťou a sieťou Global Footprint Network), súčasné tempo vymierania druhov je bezprecedentné a predpokladá sa, že je až 10.000-krát rýchlejšie ako bolo zaznamenané podľa fosílnych nálezov. To znamená, že vo všeobecnosti nie sú vždy zjavné výsledky ochranárskeho úsilia a všetkých druhov zdrojov investovaných do zriaďovania chránených území a do starostlivosti o ne.

Medzi profesionálmi v ochrane prírody narastajú obavy, že mnohé chránené územia vo svete nedosahujú ciele a účel, pre ktoré boli zriadené. Jednou z odpovedí na tieto obavy bol zvýšený dôraz kladený na potrebu zlepšenia starostlivosti o chránené územia. Bolo vypracovaných viacero nástrojov na hodnotenie spôsobov manažmentu. Je jasné, že rozličné situácie a potreby vyžadujú odlišné metódy hodnotenia. Svetová komisia pre chránené územia (The World Commission on Protected Areas WCPA) preto vypracovala 'rámec' pre hodnotenie³. Rámec WCPA má za cieľ jednak poskytnúť určité celkové usmernenie pre vypracovanie hodnotiacich systémov a odporučiť štandardy pre hodnotenie a reporting.

Rámec WCPA je založený na myšlienke, že dobrý manažment chráneného územia sa riadi procesom, ktorý má šesť odlišných štádií, respektíve prvkov: začína sa objasnením **kontextu**, súvislostí existujúcich hodnôt a hrozieb, pokračuje **plánovaním** a zabezpečením zdrojov (**vstupy**), a ako výsledok manažmentových činností (**procesov**) napokon vytvára produkty a služby (**výstupy**), ktoré vedú k dopadom alebo **výsledkom**.

Monitorovací nástroj na sledovanie efektívnosti manažmentu chránených území karpatských krajín (The Carpathian Countries Protected Area Management Effectiveness Tracking Tool, CCPAMETT) vychádza z METT (Management Effectiveness Tracking Tool), ktorý je jedným z viacerých nástrojov hodnotenia efektívnosti manažmentu vytvorených podľa Rámca WCPA. Tieto vytvorené nástroje pomôžu mnohým krajinám, ktoré sú signatármi Dohovoru o biologickej diverzite (CBD) pri plnení ich záväzkov. Zvlášť keď na 7. zasadnutí konferencie zmluvných strán CBD v r. 2004 odsúhlasilo 188 členských štátov *Program práce pre chránené územia* (Programme of Work on Protected Areas⁴ PoWPA), jednu z najambicióznejších environmentálnych stratégií v histórii. V tomto programe sa krajiny zaviazali vypracovať systémy hodnotenia efektívnosti manažmentu a do roku 2010 podať správu o efektívnosti z 30% ich chránených území⁵.

Aj keď bol k dosiahnutiu záväzkov CBD PoWPA zaznamenaný značný pokrok (<http://www.cbd.int/protected/pow/learnmore/intro/?prog=p4>), mnohé zmluvné strany musia vyvinúť ďalšie úsilie na dosiahnutie cieľov, pretože bol u nich zaznamenaný nedostatočný pokrok a odporúčané činnosti neboli plne realizované (napr. 4.2.2 *Uskutočniť do roku 2010 hodnotenia efektívnosti manažmentu v aspoň 30 percentách chránených území každej zmluvnej strany, ako aj národných systémov chránených území a tam kde je to primerané, ekologických sietí*.).

Rozpor medzi vykonanými hodnoteniami a cieľom k roku 2010 podľa Programu práce pre chránené územia Dohovoru o biodiverzite je značný: hodnotených bolo len 6% z viac ako 100.000 chránených území zahrnutých do Svetovej databázy chránených území⁶, zatiaľ čo záväzok bol pre každú krajinu 30%.

CCPAMETT je jednou z vyše 70 metód hodnotenia efektívnosti manažmentu chránených území, ktoré sú k dispozícii v rôznych regiónoch sveta. Prehľad týchto metód bol spracovaný Univerzitou Queenslandu, IUCN WCPA, UNEP World Conservation Monitoring Centre a ďalšími v r. 2010.

CCPAMETT podporuje činnosti a prispieva k dosiahnutiu zámeru CBD PoWPA 4.2 *Hodnotiť a zlepšiť efektívnosť manažmentu chránených území* a zámeru 4.3 *Hodnotiť a monitorovať stav a trendy chránených území* v karpatských krajinách.

²<http://www.wdpa.org/>; <http://www.protectedplanet.net/>

³Hockings, M., S. Stolton, F. Leverington, N. Dudley and J. Courrau (2006); *Assessing Effectiveness – A Framework for Assessing Management Effectiveness of Protected Areas*; 2nd Ed. IUCN, Switzerland, www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/guidelines.htm#effect2

⁴Decision VII/28 of the seventh meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity, www.biodiv.org/decisions/default.asp?m=COP07&id=7765&lg=0

⁵Dudley, N., Mulongoy, K.J., Stolton, S., Cohen, S., Barber, S.V. and Gidda, S.B. (2005), *Towards Effective Protected Area Systems: An action guide to implement the Convention on Biological Diversity Programme of Work on Protected Areas*, CBD Technical Series number 18, Secretariat of the Convention on Biological Diversity, Montreal, www.biodiv.org/doc/publications/cbd-ts-18.pdf

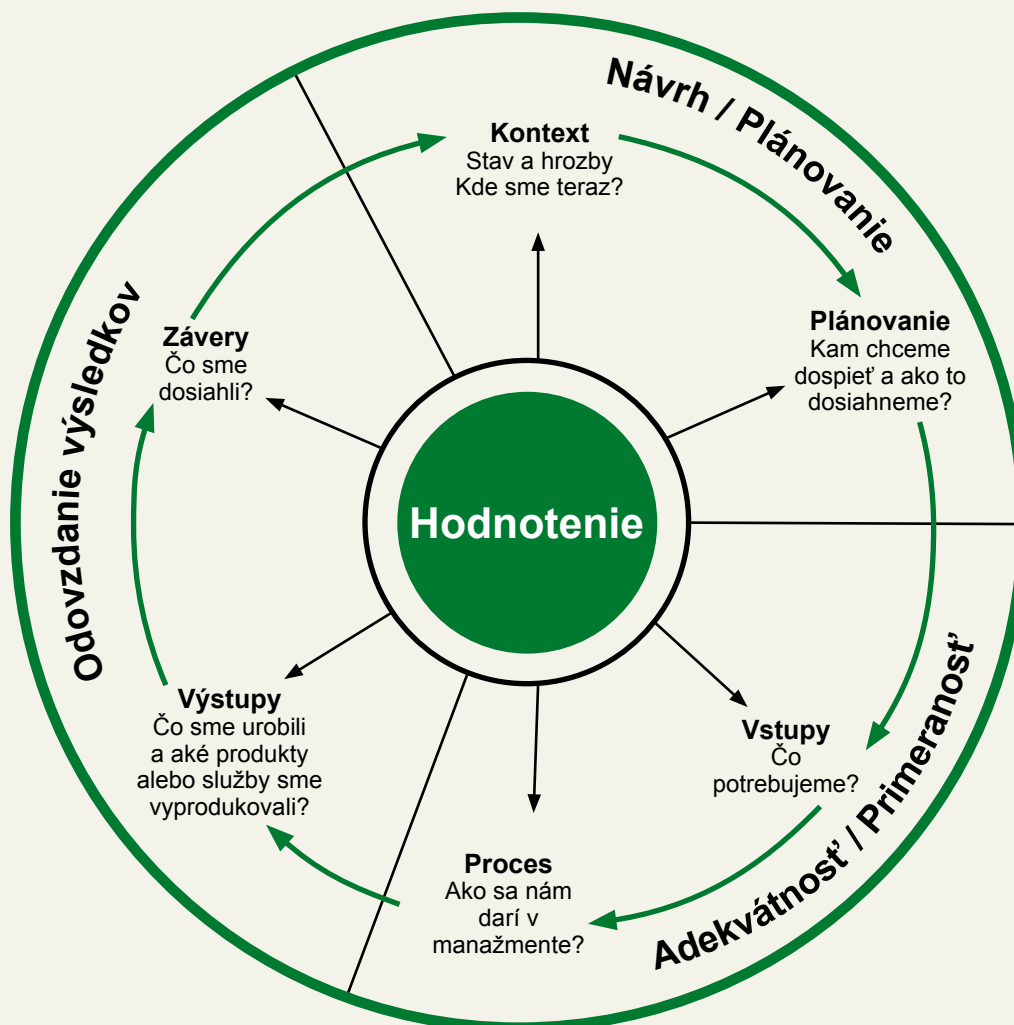
⁶Leverington, F., Costa, K.L., Courrau, J., Pavese, H., Nolte, C., Marr, M., Coad, L., Burgess, N., Bomhard, B. and Hockings, M. (2010), *Management effectiveness evaluation in protected areas – a global study – second edition 2010*. The University of Queensland, Brisbane Australia

METÓDA HODNOTENIA (PODĽA RÁMCA WCPA)

Aby sme maximalizovali potenciál chránených území a zlepšili postupy manažmentu, musíme poznať silné a slabé stránky starostlivosti o ne a hrozby, ktorým sú vystavené. Svetová komisia pre chránené územia vytvorila preklenujúcu štruktúru pre hodnotenie efektívnosti manažmentu chránených území aj systémov chránených území a dáva návod správcom chránených území aj iným na pomoc pri harmonizovaní hodnotenia na celom svete.

Rámec WCPA je založený na princípe, že dobrý manažment chránených území sa riadi procesom, ktorý má šesť samostatných štádií, resp. prvkov (obr. 1):

- začína objasnením **kontextu** existujúcich hodnôt a hrozieb,
- pokračuje **plánovaním** a
- alokáciou zdrojov (**vstupov**) a
- ako výsledok manažmentových činností (**procesov**),
- napokon vytvára produkty a služby (**výstupy**),
- ktoré vedú k dopadom alebo **výsledkom**.

Obr. 1 Cyklus manažmentu⁷

⁷Hockings, M., Stolton, S., Dudley, N., Leverington, F. and Courrau, J. (2006), *Evaluating effectiveness: a framework for assessing the management of protected areas*. Second edition. IUCN: Gland, Switzerland and Cambridge, UK

Týchto šesť štádií tvorí zvyčajne cyklus manažmentu, ktorým prechádza CHÚ od prvej predstavy a vízie po prvé hodnotenie efektívnosti manažmentu po niekoľkých rokoch.

Zameranie hodnotenia efektívnosti manažmentu prirodzene závisí od štádia, v ktorom sa vykonáva a každé štádium má určité základné kritériá⁸, ktoré sa musia hodnotiť:

Tabuľka 1: Súhrn Rámca WCPA

Prvky hodnotenia	Vysvetlenie	Kritériá, ktoré sa hodnotia	Zameranie hodnotenia
Kontext	<i>Kde sme teraz?</i> Hodnotenie významnosti, hrozieb a prostredia pre rozhodnutia	– Významnosť – Ohrozujúce faktory – Zraniteľnosť – Národný kontext – Partneri	Stav
Plánovanie	<i>Kam chceme dospieť?</i> Hodnotenie koncepcie a plánovania	– Legislatíva a koncepcia chránených území – Koncepcia systému CHÚ – Koncepcia rezervácií – Manažmentové plánovanie	Vhodnosť
Vstupy	<i>Čo potrebujeme?</i> Hodnotenie potrebných zdrojov na zabezpečenie manažmentu	– Finančná podpora agentúry – Finančné a iné zabezpečenie lokality	Zdroje
Procesy	<i>Ako sa s tým vysporiadame?</i> Hodnotenie spôsobu vykonávania manažmentu	– Vhodnosť manažmentových procesov	Účinnosť a vhodnosť
Výstupy	<i>Aké boli dopady?</i> Hodnotenie implementácie manažmentových programov a činností; postúpenie produktov a služieb	– Výsledky manažmentových činností – Služby a produkty	Efektívnosť
Výsledky	<i>Čo sme dosiahli?</i> Hodnotenie výsledkov a rozsahu dosiahnutých cieľov	– Dopady: účinky manažmentu vo vzťahu k cieľom	Efektívnosť a vhodnosť

⁸Kópiu Rámca WCPA alebo podrobnejší súhrn môžete získať na web stránke WCPA: www.iucn.org/themes/wcpa alebo kontaktujte WCPA na wcpa@hq.iucn.org

Hodnotenie efektívnosti manažmentu chránených území s využitím CCPAMETT sa vykonáva podľa Rámca WCPA. CCPAMETT bol nastavený na naplnenie hodnotiacich prvkov podľa tohto Rámca.

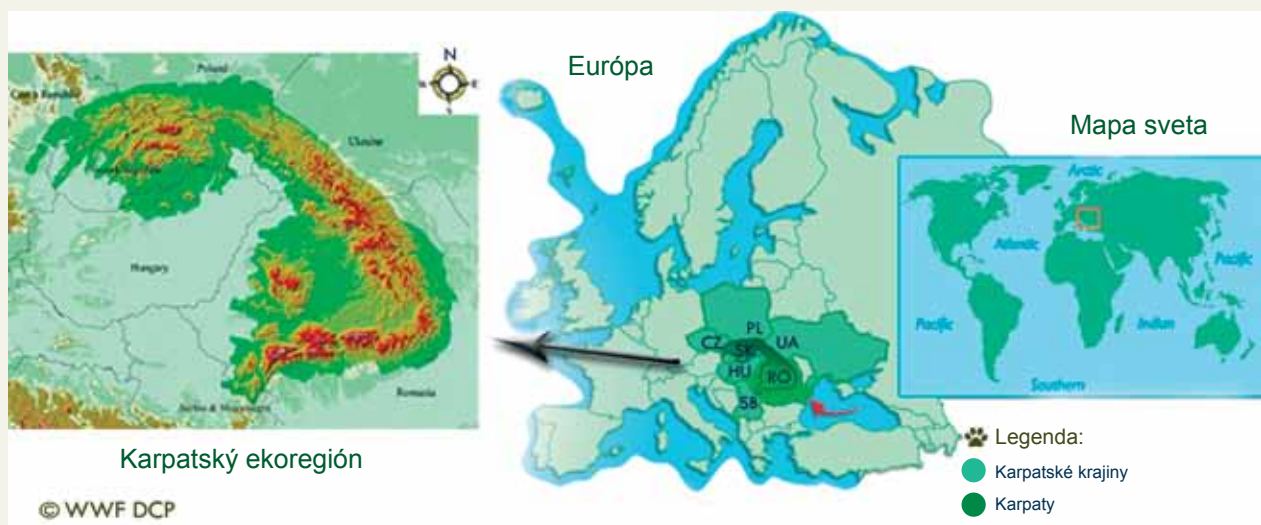
Monitorovanie efektívnosti manažmentu je nielen procesom, ktorý končí hodnotením výsledkov, ale je aj procesom, ktorý pôsobí spätne na plánovanie cez

závery, tak ako je to zvýraznené šípkami cyklu na prvom obrázku. Základným konceptom pre efektívny manažment je „adaptívny manažment“. Adaptívny manažment sa zameriava na zisťovanie faktorov, ktoré môžu ovplyvňovať dosiahnutie zámerov a cieľov, na získanie poznatkov zo zisťovania a na prispôbenie manažmentových opatrení.

ÚČEL NÁSTROJA NA SLEDOVANIE EFEKTÍVNOSTI MANAŽMENTU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ KARPATSKÝCH KRAJÍN (CCPAMETT)

Ako vznikol tento nástroj

Nástroj na sledovanie efektívnosti manažmentu chránených území karpatských krajín (The Carpathian Countries Protected Area Management Effectiveness Tracking Tool, CCPAMETT) bol vytvorený v rámci programu *2012 Chránené územia pre živú planétu* (2012 Protected Areas for a Living Planet Programme, 2012 PA4LP), iniciovaného WWF na presadenie a podporu implementácie Programu práce pre chránené územia, významného komponentu Dohovoru o biodiverzite (CBD PoWPA).

Obr. 2 Karpatský eko-región a karpatské krajiny

CCPAMETT vychádza z Nástroja na sledovanie efektívnosti manažmentu Svetovej banky/WWF (Management Effectiveness Tracking Tool, METT). V porovnaní s METT, ktorý je celosvetovým nástrojom, CCPAMETT je zameraný na oveľa menšiu geografickú oblasť, menovite chránené územia v karpatských krajinách (Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko, Srbsko a Ukrajina).

Avšak nástroj môže byť použitý v akejkoľvek inom eko-regióne, pretože niektoré z odpovedí na otázky z hodnotiaceho formulára boli nastavené ako objektívnejšie a merateľné.

CCPAMETT je on-line nástroj, systém na sieti, ktorý umožňuje ľahký prístup a rýchle vytváranie súhrnov a vyhodnotení na národnej alebo regionálnej úrovni.

Kde používať CCPAMETT

CCPAMETT bol navrhnutý na použitie v chránených územiach v karpatských krajinách, ktoré majú vlastnú správu alebo určitý inštitút/organizáciu, ktorá má priamu zodpovednosť za tieto územia a ktoré majú plány a zdroje na dosiahnutie cieľov starostlivosti.

CCPAMETT tiež možno v prípade potreby využiť na sledovanie pokroku pri implementácii projektov. Napríklad v rámci Globálneho fondu pre životné prostredie (Global Environment Facility) je teraz pre všetky projekty chránených území povinné použitie takéhoto nástroja na sledovanie vývoja trikrát v priebehu projektu.

Použitie CCPAMETT môže okrem toho pomôcť správam sledovať pokrok pri implementácii povinností chránených území podľa Dohovoru o biodiverzite pomocou špeciálnej funkcie tohto on-line nástroja (pozri časť „Výsledky“ on-line nástroja).

Aby sa podporilo a uľahčilo jeho použitie správou akéhokoľvek chráneného územia v Karpatoch, bol tento nástroj preložený do všetkých siedmych jazykov karpatských krajín.

Ciele CCPAMETT

Cieľom CCPAMETT je **sledovať pokrok a vytvárať hodnotenia (správy)** o celkovej efektívnosti manažmentu a nemal by nahrádzať dôkladnejšie metódy hodnotenia. Tento nástroj bol vyvinutý na zabezpečenie rýchleho prehľadu o efektívnosti manažmentu, pokroku pri zlepšovaní efektívnosti manažmentu v **jednotlivých chránených územiach**, mali by ho vyplňať kolektívy správ chránených území.

Poskytuje tiež základné informácie o systéme chránených území na národnej a regionálnej úrovni a celkovú analýzu efektívnosti manažmentu na týchto úrovniach.

Pretože METT – použitý ako východisko – bol pôvodne navrhnutý pre celosvetové využitie, má tento nástroj isté obmedzenia, napr. nedáva možnosti pre podrobné hodnotenia špecifických otázok. Avšak pri správnom použití môže identifikovať problémy, ktoré sa prejavujú ako nedostatky pri starostlivosti.

Pretože vyplňanie realizujú kolektívy správ, vždy sa tam prejaví určitá úroveň subjektivity; preto by sa to nemalo brať ako úplne nezávislé hodnotenie, alebo ako výhradný základ pre adaptívny manažment. Úroveň subjektivity klesá s narastajúcim počtom ľudí zúčastňujúcich sa na hodnotení a s účasťou externých odborníkov a/alebo zástupcov najvýznamnejších zainteresovaných skupín.

Tento nástroj nie je odporúčaný na porovnávanie medzi lokalitami, hlavne pre veľké rozdiely v očakávaniach, zdrojoch a potrebách medzi chránenými územiami v rôznych karpatských krajinách. Tento nástroj je však veľmi užitočný pri sledovaní vývoja v čase v jednom území alebo úzko prepojenej skupine území. Tento nástroj je tiež možné použiť na určenie trendov a zákonitostí pri starostlivosti o chránené územia vo viacerých lokalitách⁹.

Napokon, CCPAMETT je príliš limitovaný na to, aby umožnil podrobné zhodnotenie *výstupov* a je v skutočnosti zameraný na zabezpečenie rýchleho prehľadu manažmentových krokov identifikovaných v Rámci WCPA až po *výsledky* (a vrátane výsledkov). Avšak je jasné, že ciele ochrany územia sa nedosiahli ak pri manažmente chráneného územia pokračuje pokles biodiverzity a ubúdajú aj iné hodnoty územia. Preto treba analyzovať dosiahnuté úspechy (ohodnotenia) priradené k procesom (možné vyčleniť v časti „Výsledky“ tohto nástroja).

⁹HDudley, N, A Belokurov, O Borodin, L Higgins-Zogib, M Hockings, L Lacerda and S Stolton (2004); *Are protected areas working? An analysis of forest protected areas by WWF*, WWF International, Gland

POZNÁMKY K NÁVODU NA POUŽITIE CCPAMETT

CCPAMETT bol vyvinutý ako jednoduchý a rýchly nástroj na hodnotenie území.

Nasledovný návod na použitie tohto nástroja by mal pomôcť pri vykonávaní celkového hodnotenia efektívnosti manažmentu, s čo najvierohodnejšími výsledkami a s dobrými možnosťami na využitie výsledkov na adaptáciu starostlivosti. Na zabezpečenie hlbšieho hodnotenia sústavy alebo systému chránených území je možné pripraviť osobitné národné smernice. Všeobecnejšie usmernenie na vykonanie hodnotenia efektívnosti manažmentu možno nájsť v Rámci WCPA (WCPA Framework)¹⁰.

Proces vyplňania CCPAMETT

CCPAMETT obsahuje rad otázok, ktoré boli navrhnuté tak, aby správcovia chránených území na ne mohli ľahko odpovedať bez potreby dodatočného skúmania, alebo len s malým štúdiom potrebných materiálov. Je však vhodné vopred si preštudovať výsledky existujúcich monitorovacích aktivít týkajúcich sa stavu hodnôt chráneného územia.

Základnými podmienkami pre náležité hodnotenie je:

- zapojiť kľúčových zamestnancov,
- venovať dostatok času prediskutovaniu každého hodnoteného aspektu manažmentu.

Odporúča sa, aby správa CHÚ / rôzni zamestnanci správy prediskutovali a analyzovali otázky spolu, v tíme (alebo aspoň s najvýznamnejšími odborníkmi správy), participatívnym spôsobom a spoločne sa dohodli na odpovedi a na ďalších krokoch na zlepšenie efektívnosti manažmentu.

Ak je to možné, mali by byť do hodnotenia zapojení aj externí odborníci, lídri miestnych komunít, zástupcovia mimovládnych

organizácií a ďalšie osoby so znalosťou problematiky a so záujmami v území.

Minimálny odporúčaný čas, ktorý je potrebné plánovať na participatívne hodnotenie je jeden pracovný deň.

CCPAMETT je nástroj na dlhodobý monitoring, preto by sa malo hodnotenie **uskutočňovať každý rok**, na začiatku roka za predchádzajúci rok.

Odporúča sa mať v hodnotiacom tíme aspoň niektorých pracovníkov, ktorí sa podieľali na predchádzajúcich hodnoteniach. Ak to nie je možné, pre hodnotenie a zabezpečenie konzistencie pri hodnotení budú dôležité najmä informácie poskytnuté predchádzajúcimi hodnotiteľmi v textových poliach tohto monitorovacieho nástroja. Pre tento účel **vyplnený hodnotiaci formulár je možné uložiť ako PDF alebo ho vytlačiť**.

Štruktúra, registrácia a obsah monitorovacieho nástroja

CCPAMETT je on-line (<http://www.ccpamett.org/>) nástroj na internetovej sieti a pozostáva z:

A) Komponentu I – Hodnotenie efektívnosti manažmentu chránených území s tromi zložkami: **formulár / dátový hárok „Informácie o mojom chránenom území“** (formulár pre sústredenie informácií o chránených územiach); **„Hodnotiaci formulár“** (formulár pre hodnotenie efektívnosti manažmentu) a **sekcia „Výsledky“**.

B) Komponentu II – Prehľad chránených území v karpatských krajinách

Umožňuje generovanie správ o situácii CHÚ v karpatských krajinách na základe informácií od správ CHÚ („Informácie o mojom chránenom území“) a z „Hodnotiaceho formulára“.

Dôležitá poznámka: výsledky jednotlivých hodnotení nebudú cez tento komponent prístupné. Zhrnutie celkových výsledkov zo všetkých chránených území poskytne informácie pre analýzy na národnej alebo regionálnej úrovni.

¹⁰Hockings, M, S Stolton, F Leverington, N Dudley and J Courrau (2006); *Assessing Effectiveness – A Framework for Assessing Management Effectiveness of Protected Areas*; 2nd Ed. IUCN, Switzerland

A) Komponent I - Hodnotenie efektívnosti manažmentu chránených území

A.1. formulár / dátový hárok „Informácie o mojom chránenom území“ poskytuje:

✓ Určité základné informácie o území, ako je názov, výmera, lokalizácia a pod. Ak je to možné mal by sa uviesť aj kód územia v Svetovej databáze chránených území (World Database on Protected Area, WDPA) (pre niektoré CHÚ, ktoré sú súčasťou Karpatskej sústavy chránených území (CNPA), je kód pridelený automaticky; pre ostatné CHÚ je možné získať kód z web stránky WDPA – link je uvedený tiež vo formulári: <http://www.protectedplanet.net/>). V tomto hárku sa zaznamenávajú aj iné súvisiace informácie ako kategória, v ktorej bolo územie vyhlásené, ako napr. národný park, prírodná rezervácia a pod., spolu s kategóriou manažmentu chráneného územia podľa IUCN¹¹, vlastnícke pomery, počet zamestnancov správy a rozpočet, plus informácie o osobách zapojených do hodnotenia;

✓ Informácie o zapísaní územia do medzinárodných zoznamov: napr. Svetové dedičstvo UNESCO, biosférická rezervácia podľa programu Človek a biosféra, lokalita Natura 2000, ramsarská lokalita a pod.;

✓ Všeobecný prehľad hrozieb, ktorým môže byť vystavené chránené územie. Na tomto dátovom hárku sa od hodnotiteľov požaduje identifikácia hrozieb a ich zoradenie podľa vplyvov na chránené územie¹².

✓ Informácie o rôznych odborníkoch na správe CHÚ, alebo o externých expertoch, s ktorými správa spolupracuje (môžu to byť spolupracovníci, členovia vedeckých alebo iných rád alebo orgánov, ktorí sú činní pri manažmente CHÚ a pod.), ako aj informácie o najvýznamnejších projektoch, ktoré sa realizovali, alebo sa realizujú v CHÚ.

A. 2. „Hodnotiaci formulár“: hodnotenie vychádza zo 42 otázok¹³ uvedených v tabuľkovej forme s tromi stĺpcami (*Voľba* – ohodnotenie, *Poznámky* – komentáre a *Činnosti navrhované na riešenie tohto problému*) na zaznamenanie podrobností hodnotenia, **z ktorých všetky musia byť vyplnené.**

✓ **Otázky a ohodnotenie:** hodnotenie sa robí **jednoduchým pridelením bodovej hodnoty medzi 0 (nízke) a 3 (výborné).** Ku každej otázke je

na výber možnosť štyroch alternatívnych odpovedí, ktoré pomôžu hodnotiteľom rozhodnúť sa pre najvhodnejšie bodové ohodnotenie. Okrem toho sú sem zaradené doplňujúce otázky, ktoré rozpracovávajú najvýznamnejšie témy predchádzajúcich otázok a poskytujú dodatočné informácie a body.

Môžu sa vyskytnúť situácie, že žiadna zo štyroch alternatívnych odpovedí nezodpovedá celkom presne podmienkam v danom chránenom území. Navrhujeme, aby ste vybrali jednu z odpovedí, ktorá je najbližšia existujúcej situácii a využili sekciu poznámky / vysvetlivky na rozpracovanie tejto otázky.

Môžu sa tiež vyskytnúť situácie, že niektoré **otázky pre dané chránené územie nie sú relevantné, alebo nie je dostatok dostupných údajov na zodpovedanie otázky úplne správne**, napr., *otázky týkajúce sa priaznivého stavu najvýznamnejších indikátorových druhov a/alebo biotopov (otázka 19), hodnotenia ekologických podmienok (otázka 20) a hodnotenia kultúrnych podmienok (otázka 23).* **V takýchto prípadoch je možné tieto otázky vynechať**, ale treba dobre zdokumentovať dôvody v sekcii poznámky / vysvetlivky.

Každá otázka z hodnotiaceho formulára CCPAMETT spadá pod aspoň jeden zo šiestich prvkov manažmentového cyklu (pozri str. 5).

Výsledkom hodnotenia môže byť vyhotovenie či už pôvodnej správy METT, alebo správy CCPAMETT. Maximálny počet bodov pre 42 otázok CCPAMETT (30 otázok METT) a doplňujúce otázky je 156 (99 pre dotazník METT). Konečný súčet bodového hodnotenia vyplneného hodnotiaceho formulára **sa prepočítava a prezentuje ako percentá zo 156 (99 pre dotazník METT), alebo z celkového bodového hodnotenia z otázok, ktoré boli relevantné pre dané chránené územie.** (Ako je uvedené vyššie, ak sa ukáže, že niektoré otázky sú irelevantné, alebo nie je dostatok dostupných údajov, zaškrtnutím okienka *Nerelevantné / Nie je dostatok údajov* sa percentá prepočítavajú bez týchto otázok).

Celý koncept „bodovania“ pokroku je samozrejme vystavený určitým ťažkostiam a možnosti skreslenia. Súčasný systém napríklad predpokladá, že všetky otázky pokrývajú problematiku rovnakej váhy, čo však nemusí byť pravda. Bodové hodnotenie preto poskytuje lepšie vyhodnotenie efektívnosti ak sa prepočíta na percentá pre každý zo šiestich prvkov Rámca WCPA (t.j. kontext, plánovanie, vstupy, procesy, výstupy a výsledky). Preto je grafická prezentácia výsledkov podľa prvkov robená

¹¹ IUCN, CNPPA and WCMC (1994), *Guidelines for Protected Area Management Categories*, Gland, Switzerland, www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/guidelines.htm#categories

¹² Zoznam hrozieb bol upravený podľa Conservation Measures Partnership Taxonomy of Direct Threats (<http://fosonline.org/CMP/IUCN/browse.cfm?TaxID=DirectThreats>) a používa rovnaký systém číslovania.

¹³ Pôvodný dotazník METT má 30 otázok.

s využitím percentuálnych hodnôt.

Niektoré pôvodné otázky METT boli upravené, alebo ďalej rozpracované (napr. v prípade zamestnancov, zmien / fluktuácie stálych zamestnancov - otázka 32 a kvalifikácie zamestnancov - otázka 33 boli tieto otázky pridané), aby sa získala možnosť kvantifikovať odpovede pre väčšiu objektivitu a/alebo lepšie sa zamerať na určité kľúčové problémy manažmentu CHÚ. Niektorým odpovediam boli pridané určité percentuálne hodnoty, napr. v odpovediach na otázku č. 37 *Súčasný rozpočet - Je súčasný rozpočet postačujúci?* sa dáva možnosť na lepšie vyjadrenie v akom rozsahu rozpočet zodpovedá potrebám manažmentu.

✓ *Poznámky / komentár / vysvetlivky*: políčko pri každej otázke umožňuje podrobnejšie **vysvetliť kvalitatívne ohodnotenie**. Môžu to byť znalosti miestnych zamestnancov (v mnohých prípadoch budú znalosti zamestnancov najlepším a najspoľahlivejším zdrojom vedomostí), odkaz na dokument, výsledky monitoringu alebo externých štúdií a hodnotení – tak, aby každý, kto číta správu získal bližšiu predstavu v súvislosti s hodnotením.

Je **veľmi dôležité**, aby bolo toto políčko vyplnené – môže to poskytnúť väčšiu dôveru vo výsledky hodnotenia tým, že vytvára transparentnejší základ pre rozhodovanie. Významnejšie je, že to vytvára východiskový bod a informácie pre miestnych zamestnancov v budúcnosti. Tento stĺpec tiež umožňuje vkladať **komentáre** pri vyplňaní dotazníka, napr. prečo určitá otázka nebola zodpovedaná.

Nech je úroveň podrobnosti v tu poskytovaných informáciách akákoľvek, každé bodové hodnotenie vyjadrujúce určitý pokrok pri jednotlivých otázkach by malo byť založené na správach z terénu, výročných správach, štúdiách, monitorovacích správach a ďalších dokumentoch.

✓ *Ďalšie kroky*: od respondentov sa tiež požaduje pre každú otázku určiť nejaké plánované činnosti, ktoré zlepšia vykonávanie starostlivosti, alebo aspoň určiť zodpovednú osobu, ktorá sa tým bude zaoberať a plánovať činnosti na riešenie problémov identifikovaných počas hodnotenia a tímových diskusií.

A.3. „Výsledky“

✓ Po vyplnení druhého formulára môžu podľa tejto sekcie správcovia CHÚ vidieť a konzultovať svoju „efektívnosť“. Sú rôzne možnosti na prezretie si

výsledkov, napr. roztriedenie podľa prvkov Rámca WCPA, podľa otázok, porovnanie s bodovým hodnotením v jednotlivých karpatských krajinách a pod. Pri „Výsledkoch podľa Rámca WCPA“ je možné zobrazíť osobitne každý prvok hodnotenia s príslušnými otázkami. Takto môžu správcovia CHÚ zistiť slabé miesta pri každom prvku a identifikovať otázky alebo záležitosti, ktoré indikujú problémy v manažmente, na ktoré je potrebné sa zamerať.

✓ Pre CHÚ je tiež možné porovnať výsledky opakovaných hodnotení a ľahko sa dá zistiť zlepšenie alebo zhoršenie pri vykonávaní starostlivosti.

✓ Možno vygenerovať správy CCPAMETT (so 42 otázkami), aj METT (s pôvodne 30 otázkami).

✓ Možno je vygenerovať celkové výsledky na rôznych úrovniach (v rámci karpatskej časti určitej krajiny, v rámci určitej krajiny - národná úroveň, v rámci celých Karpát, v rámci všetkých siedmych karpatských krajín) a využiť ich pre hodnotenie systému.

Ak to považujú za vhodné, môžu správcovia CHÚ porovnať svoje vlastné výsledky s celkovými výsledkami iných podobných CHÚ na rôznych úrovniach. Pre analýzu / porovnanie chránených území, ktoré majú podobné ciele manažmentu je možné použiť niekoľko filtrov, napr. na výber osobitnej kategórie CHÚ, veľkosti CHÚ a pod.

B) Komponent II – Databáza chránených území karpatských krajín

V druhej časti tohto nástroja je možné generovať informácie / správy o príslušných témach z prvého formulára a o ktorejkoľvek jednotlivéj otázke z hodnotiaceho formulára. Aj tu je možné robiť porovnania na rôznych úrovniach a používať filtre (tak ako v časti „Výsledky“ prvého komponentu).

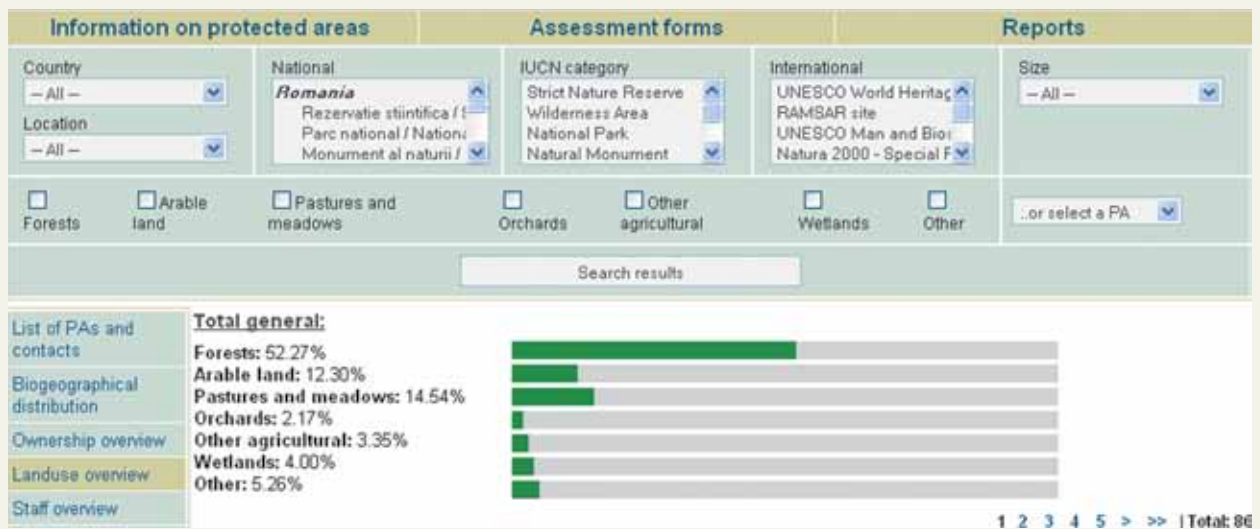
Funkcie reportingu databázy poskytujú veľmi dobrý prehľad o CHÚ v karpatských krajinách a môžu pomôcť správam chránených území vytvoriť kontakty a zdieľať informácie alebo skúsenosti, založené na informáciách z prvého formulára.

Aby sa podnietilo poskytnutie pravdivých a poctivých odpovedí od správ chránených území, výsledky hodnotenia pre jednotlivé CHÚ sa nezobrazujú. Zobrazuje sa však počet CHÚ (nie ich zoznam / názov), ktoré zvolili určitú odpoveď, čo poskytuje dobrú možnosť na analyzovanie systémovej úrovne manažmentu.

Možné je generovať výstupy/správy, ktoré zobrazujú aspoň informácie uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Informácie o CHÚ (reporting z dátového hárku <i>Informácie o mojom chránenom území</i>)	Hodnotiace formuláre (reporting z <i>Hodnotiaceho formulára</i>)
Zoznam CHÚ a kontakty	1. Právny status
Biogeografická distribúcia	2. Efektívnosť právneho stavu
Prehľad vlastníckych vzťahov	3. Naprojektovanie chráneného územia
Prehľad využívania územia	4. Vymedzenie hraníc chráneného územia
Prehľad zamestnancov	5. Účel vyhlásenia chráneného územia
Prehľad rozpočtu	6. Podmienky ochrany chráneného územia
Najvýznamnejšie hodnoty pre ktoré bolo chránené územie vyhlásené	7. Vynútiteľnosť práva - nelegálne činnosti
Ohrozenie chráneného územia	8. Vynútiteľnosť práva - kapacity
Siete medzi chránenými územiami	9. Hodnotenie sprístupnenia
Skúsenosti pri implementácii projektov	10. Program starostlivosti
	11. Pravidelný plán práce
	12. Monitorovanie a vyhodnocovanie efektívnosti starostlivosti
	13. Najvýznamnejšie zainteresované skupiny
	14. Štátni a súkromní užívatelia, vlastníci a správcovia pozemkov v okolí chráneného územia
	15. Miestne komunity
	16. Spolupráca so štátnymi orgánmi ochrany prírody
	17. Inventarizácia prírodných zdrojov a hodnôt
	18. Monitoring biodiverzity
	19. Stav ochrany najvýznamnejších indikátorových druhov a/alebo biotopov
	20. Hodnotenie ekologických podmienok
	21. Územné a vodohospodárske plánovanie
	22. Inventarizácia kultúrnych hodnôt
	23. Hodnotenie stavu kultúrnych aspektov
	24. Výskum
	25. Ekonomické prínosy
	26. Hodnoty a produkty
	27. Starostlivosť o hodnoty chráneného územia
	28. Výchovné programy a programy zvyšovania povedomia
	29. Operátori komerčného cestovného ruchu
	30. Vybavenie pre návštevníkov
	31. Stav zamestnancov
	32. Zmeny / fluktuácia stálych zamestnancov počas posledného roku
	33. Kvalifikácia zamestnancov
	34. Školenia zamestnancov
	35. Vybavenie
	36. Údržba vybavenia
	37. Súčasný (existujúci) rozpočet
	38. Zabezpečenie rozpočtu
	39. Manažment rozpočtu
	40. Rozhodovanie o rozpočte
	41. Poplatky
	42. Pokuty

Príklad reportu z prvého dátového hárka:

Obr. 3 Typy využívania územia v CHÚ v karpatských krajinách – prehľad¹⁴

Príklad reportu z hodnotiaceho formulára:

Information on protected areas		Assessment forms		Reports
Country	All	National	Romania Rezervatie stiintifica / t Parc national / National Monument al naturii /	IUCN category Strict Nature Reserve Wilderness Area National Park Natural Monument
Location	All	International	UNESCO World Heritage RAMSAR site UNESCO Man and Biosphere Natura 2000 - Special F	Size All
Search results				
1. Legal status	Is there a management plan and is it being implemented?			
2. Efficiency of legal status	Answer			
3. Protected area design	There is no management plan for the protected area.			
4. Protected area boundary demarcation	A management plan is being prepared or has been prepared but has not been approved.			
5. Protected area objectives	An approved management plan exists but it is only being partially implemented because of funding constraints or other problems.			
5. Protected areas own regulations	An approved management plan exists and is being implemented.			
7. Law enforcement - illegal activities				
8. Law enforcement - capacity				
9. Access assessment				
10. Management plan				
11. Regular work				

Obr. 4 Situácia v programoch starostlivosti a ich implementácii v karpatských krajinách¹⁵

¹⁴ Čísla sú len príkladom.

¹⁵ Čísla sú len príkladom.

Registrácia a používanie CCPAMETT

Pre zaregistrovanie a používanie tohto on-line nástroja by sa mal uplatniť nasledovný postup:

1. Zaregistrujte vaše CHÚ.

- Vstúpte do Komponentu I – Hodnotenie efektívnosti manažmentu chránených území;
- Vyberte možnosť „Prihlásiť nové chránené územie“;
- Zvoľte krajinu a vaše chránené územie zo zoznamu poskytnutého softwarom. Ak vaše CHÚ nie je ešte na zozname, vložte správne a úplne oficiálny názov vášho chráneného územia;
- Začnite vyplňať všeobecné informácie o vašom CHÚ tak ako to požaduje prvý formulár (krajinu v ktorej sa chránené územie nachádza, názov chráneného územia, kód územia v Svetovej databáze chránených území, správa / subjekt zabezpečujúci starostlivosť o územie atď.);
- Po vyplnení a uložení prvej strany formulára sa zašle kód (heslo) na poskytnutú e-mailovú adresu.

DÔLEŽITÉ: Údaje je možné neskôr podľa potreby aktualizovať použitím voľby Edit. E-mailová adresa musí byť správna, lebo nástroj ju bude používať na zasielanie prístupového hesla pre každé budúce použitie.

2. Poskytnite informácie o tomto chránenom území¹⁶.

- Prihláste sa zvolením názvu CHÚ (po uložení prvého formulára sa objaví rozbaľovací zoznam, na rovnakej strane ako tlačidlo „Prihlásiť nové chránené územie“) a vpísaním hesla zaslaného nástrojom na e-mailovú adresu (poskytnutú v prvom formulári) do políčka pod názvom CHÚ;
- Poskytnite informácie požadované formulárom. Tieto informácie poskytujú východiskové dáta, ktoré identifikujú a opisujú chránené územie;

- Vytlačte si formulár a uložte ho do svojej zložky Efektívnosť Manažmentu pre neskoršie porovnanie a použitie v prípade potenciálne možného dočasného výpadku on-line nástroja.

DÔLEŽITÉ: Údaje je možné neskôr podľa potreby aktualizovať použitím voľby Edit.

3. Vykonať hodnotenie efektívnosti manažmentu:

- Naplánujte stretnutie tímu a pozvite ďalších, ak je to potrebné. Uvedte, že všetky názory sú dôležité a hodnotné a určite facilitátora pre diskusie.
- Vyplňte hodnotiaci formulár na základe diskusií. Zodpovedajte 42 otázok.
- Vytlačte si formulár a uložte ho do svojej zložky Efektívnosť Manažmentu pre neskoršie porovnanie a použitie v prípade potenciálne možného dočasného výpadku on-line nástroja.

Veľmi sa odporúča, aby správa CHÚ / rôzni zamestnanci správy prediskutovali a analyzovali otázky spolu, v tíme (alebo aspoň s najvýznamnejšími odborníkmi správy), participatívnym spôsobom a spoločne sa dohodli na odpovedi a na ďalších krokoch na zlepšenie efektívnosti manažmentu.

Ak je to možné, mali by byť do hodnotenia zapojení aj externí odborníci, lídri miestnych komunít, zástupcovia mimovládnych organizácií, alebo ďalšie osoby so znalosťou problematiky a záujmami v území.

4. Analyzujte výsledky a vytvorte správy

Po vyplnení hodnotiaceho formulára by sa mali analyzovať výsledky pre daný rok a v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi (ak sú k dispozícii údaje), zistiť príčiny zmien v bodovom ohodnotení a napláňovať nové manažmentové činnosti na zlepšenie efektívnosti.

S využitím tohto nástroja je možné vygenerovať rôzne správy: pozri „Výsledky“ a databáza CHÚ.

¹⁶ Môžete pokračovať v zadávaní informácií o vašom CHÚ bez prihlásenia sa na vaše novo vytvorené konto. Odporúča sa však, aby ste sa najprv prihlásili a až potom pokračovali v zadávaní informácií, aby ste zabezpečili, že vaše konto je správne nakonfigurované a pripravené na uloženie vašich údajov (ak vaše internetové spojenie nie je spoľahlivé, proces registrácie môže zlyhať).

SILNÉ STRÁNKY, OBMEDZENIA A SLABÉ STRÁNKY CCPAMETT

Silné stránky CCPAMETT:

- Uživateľsky jednoduchý, obsažný on-line nástroj.
- Veľmi užitočný nástroj na poskytnutie relevantných informácií pre správy o Programe práce pre chránené územia (PoWPA) Dohovoru o biodiverzite.
- Jeho použitím signatári tohto dohovoru reagujú na záväzky vyplývajúce z PoWPA na hodnotenie a zlepšenie efektívnosti manažmentu CHÚ (Cieľ 4.2.) a na hodnotenie a monitorovanie stavu a trendov CHÚ (Cieľ 4.3.).
- Umožňuje ľahké analyzovanie výsledkov a generovanie rôznych druhov správ.
- Zozbierané údaje sa ukladajú v databáze poskytujúcej užitočné informácie na úrovni systému CHÚ (národnej, regionálnej).
- Poskytuje dobrý prehľad na ekoregionálnej (karpatskej) a regionálnej úrovni (karpatských krajín).
- Vložené sú linky na medzinárodné inštitúcie - CBD, IUCN WCPA, UNEP WCMC a WDPA.

Obmedzenia a slabiny CCPAMETT:

- Ak sa použije nesprávne (napr. hodnotenie robí len jedna osoba alebo veľmi malá skupinka bez

predebatovania / diskusie), výsledky budú vyjadrovať len subjektívne názory a nebudú odrážať skutočnú / reálnu situáciu a neumožnia poctivú analýzu a hľadanie náležitých riešení na zlepšenie situácie v CHÚ.

Odporúča sa, aby formuláre vyplňali všetci zamestnanci správy, alebo aspoň reprezentatívny tím (odborní pracovníci a niektorí terénni pracovníci) pri internej diskusii. Okrem toho môžu byť zapojení aj ďalší experti a zainteresované skupiny.

- Ak sa vykoná nenáležite ako hodnotenie plnenia úloh a ak zamestnanci správy CHÚ nie sú zapojení do otvorenej a poctivej diskusie, premietnutej do dohodnutého bodového ohodnotenia, hodnotenie môže byť subjektívne a nie je upotrebitelné na zlepšenie práce.
- Pri nespoľahlivom internetovom pripojení sa odporúča zapísať bodové hodnotenia a poznámky na vytlačený formulár, aby v prípade neuloženia formulárov na začiatku bolo možné údaje preniesť do on-line formulára. Obidva formuláre možno uložiť ako PDF a vytlačiť z ponuky v pravom hornom rohu prvej strany formulárov („Zobraziť celý formulár ako PDF“).

V nasledujúcich častiach predstavujeme dva hlavné formuláre CCPAMETT s vysvetlivkami, ktoré môžu pomôcť porozumieť čo sa požaduje pri tých otázkach, ktoré nie sú jednoznačné. Vysvetlivky môžu obsahovať zámer otázky, návod na interpretáciu otázky, alebo odôvodnenie jej zaradenia do dotazníka.

HÁRKY S ÚDAJMI A HODNOTIACI FORMULÁR

Vykázanie pokroku v chránených
územiach: Dátové hárky

[Zaregistrujte sa/Prihláste sa](#)

pa 1 Krajina, v ktorej sa chránené územie nachádza	-- Prosím vyberte --
Názov chráneného územia	-- Prosím vyberte -- ..alebo vyplňte:
Kód územia v Svetovej databáze chránených území	-- Prosím vyberte -- Ak vaše chránené územie nie je uvedené v zozname, alebo nepoznáte kód vášho CHÚ, vyberte prosím kód z nasledujúcej adresy: http://www.wdpa.org/MultiSelect.aspx Ak nie je k dispozícii kód WDPA, vložte iný kód oficiálne udelený vášmu územiu (napr. kód lokality Natura2000)
Správa / subjekt zabezpečujúci starostlivosť o územie	☐ CHÚ s vlastnou správou ☐ CHÚ so starostlivosťou, ale bez vlastnej správy Názov Komu organizácia podlieha -- Prosím vyberte --
Kontaktné údaje	Adresa E-mail Telefón Fax Webová stránka

Dátum oficiálneho vyhlásenia	Rok Mesiac Den
Kategória/zapísanie v zoznamoch	Národná -- Prosím vyberte -- Kategória podľa IUCN Prisna prírodná rezervácia Oblasť nedotknutej prírody - divociny Národný park; Prírodná pamiatka Územie s manažmentom biotopov/druhov Chránená krajinná/morská oblasť Chránené územie s riadeným využívaním prírodných zdrojov Uvedenie kategórie IUCN zodpovedajúcej vašej národnej kategórii pomôže pri vytvorení rôznych správ a pri reportingu pre medzinárodné orgány. Zvoľte zodpovedajúcu kategóriu IUCN. (?) výber viacerých možností je možný
Informácie o zapísaní do medzinárodných zoznamov požadované údaje (pozri nižšie)	Územie medzinárodného významu Lokalita svetového dedičstva UNESCO Ramsarská lokalita; Biosférická rezervácia UNESCO Natura 2000 - chránené vtáčie územie (smernica o vtákoch) Natura 2000 - územie európskeho významu (smernica o biotopoch) Biogenetická rezervácia Rady Európy PAN Park výber viacerých možností je možný
	V regióne Karpát ☐ áno ☐ nie Súradnice na mape (stredového bodu) N: ° ' " E: ° ' "
Rozloha chráneného územia	ha.
Zahrnuté do biogeografického regiónu možný je výber viacerých možností	☐ Alpský % ☐ Čiernomorský % ☐ Kontinentálny % ☐ Panónsky %
	☐ Stepný %

Údaje o vlastníctve pozemkov	V štátnom vlastníctve %	V súkromnom vlastníctve %	Vo vlastníctve obce %	Iné %
Údaje o využívaní pozemkov (Poznámka: a) + b) + c) + d) = 100%)	a) Lesy %			
	b) Poľnohospodárska pôda %			
	Z toho: Orná pôda %			
	Pasienky a lúky %			
	Sady %			
	Iné %			
	c) Mokrade %			
	d) Iné %			
Vnútorné zónovanie	☐ áno ☐ nie ☐ nerelevantné			
Počet zamestnancov	Počet stálych zamestnancov		% stáli zamestnanci	
	Počet dočasných zamestnancov (za predchádzajúci rok)		% dočasní zamestnanci alebo iní	

Celkový rozpočet	% štátny rozpočet % prostriedky z vlastnej činnosti správy % iné zdroje		
Najvýznamnejšie hodnoty, pre ktoré bolo chránené územie vyhlásené <i>stlačte CTRL pre výber viacerých možností</i>	Druhy Biotopy Krajinný ráz Hydrológia Geológia Iné <i>výber viacerých možností je možný</i>		
Hlavný predmet ochrany č. 1			
Hlavný predmet ochrany č. 2			
Táto sekcia o predmete ochrany by mala byť čo najpresnejšia a pritom stručná. Predmet ochrany by mal zahŕňať celkové ciele, najvýznamnejšie druhy a stratégie manažmentu. Tieto informácie poskytujú základné dáta, ktoré identifikujú a opisujú chránené územie. Takéto informácie môžu byť vhodné pre tých, čo sa chcú lepšie oboznámiť s CHÚ, alebo keď sa dotazník spracováva v rôznom čase a na rôznych miestach.			
Informácie o zapísaní do medzinárodných zoznamov - zaškrtnite príslušné políčka a doplňte požadované údaje (<i>pozri nižšie</i>)			
☐ Lokalita zapísaná do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO (pozri: whc.unesco.org/en/list)			
Dátum zapísania do zoznamu Rok Mesiac Deň	Názov lokality 	Výmera územia ha.	Zemepisné súradnice N: ° ' " E: ° ' "

☐ Ramsarská lokalita (pozri: www.wetlands.org/RSDB)			
Dátum zapísania do zoznamu Rok Mesiac Deň	Názov lokality 	Výmera územia ha.	Zemepisné súradnice N: ° " E: ° "
☐ Biosférická rezervácia UNESCO (pozri: www.unesco.org/mab/wnbrs.shtml)			
Dátum zapísania do zoznamu Rok Mesiac Deň	Názov lokality 	Výmera územia ha.	Zemepisné súradnice N: ° " E: ° "
☐ Natura 2000 - chránené vtáčie územie (SPA - smernica o vtákoch)			
Dátum zapísania do zoznamu Rok Mesiac Deň	Názov lokality Kód územia	Výmera územia ha.	Zemepisné súradnice N: ° " E: ° "
Pridať novú lokalitu			
☐ Natura 2000 - územie európskeho významu (SAC - smernica o biotopoch)			
Dátum zapísania do zoznamu Rok Mesiac Deň	Názov lokality Kód územia	Výmera územia ha.	Zemepisné súradnice N: ° " E: ° "
Pridať novú lokalitu			

☐ Biogenetická rezervácia Rady Európy

Dátum zapísania do zoznamu

Rok Mesiac

Deň

Názov lokality

Výmera územia

 ha.

Zemepisné súradnice

N:

 ° '

 "

E:

 ° '

 "

☐ Sieť chránených území (PAN Park)

Dátum zapísania do zoznamu

Rok Mesiac

Deň

Názov lokality

Výmera územia

 ha.

Zemepisné súradnice

N:

 ° '

 "

E:

 ° '

 "

 "

Informácie o medzinárodných oceneniach (ak je tomu tak, zaškrtnite)

☐ Európsky diplom typu A

☐ Európsky diplom typu B

☐ Európsky diplom typu C

☐ Európska charta turizmu

Ohrozenie chráneného územia (určite zodpovedajúcu úroveň každej hrozby)

Plánované alebo vykonávané činnosti v CHÚ sa stávajú hrozbou len ak ovplyvňujú / poškodzujú hodnoty pre ktoré bolo CHÚ zriadené!

1. Obytná a komerčná výstavba v chránenom území

(Ohrozenie pochádzajúce z ľudských sídel alebo z iného nepoľnohospodárskeho využívania územia s podstatným vplyvom)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	1.1 Bytová výstavba a sídla
☐	☐	☐	☐	1.2 Komerčné a priemyselné oblasti
☐	☐	☐	☐	1.3 Infraštruktúra pre cestovný ruch a turistiku

Komentár:

2. Poľnohospodárstvo a rybárstvo v chránenom území

(Ohrozenie pochádzajúce z chovu zvierat a pastvy v dôsledku expanzie a intenzifikácie, vrátane pestovania lesov, chovu morských živočíchov a akvakultúry)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	2.1 Pestovanie ročných a viacročných plodín mimo drevnej hmoty
☐	☐	☐	☐	2.2 Plantáže na produkciu dreva a celulózy
☐	☐	☐	☐	2.3 Chov dobytká a pastva
☐	☐	☐	☐	2.4 Morské a sladkovodné akvakultúry
Komentár:				

3. Výroba energie a ťažobná činnosť v chránenom území

(Ohrozenie pochádzajúce z produkcie zdrojov nebiologického pôvodu)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	3.1 Ťažba ropy a zemného plynu
☐	☐	☐	☐	3.2 Podzemná a povrchová ťažba
☐	☐	☐	☐	3.3 Vodné elektrárne
☐	☐	☐	☐	3.4 Veterné parky
☐	☐	☐	☐	3.5 Iné
Komentár:				

4. Doprava a technická infraštruktúra v chránenom území

(Ohrozenia vyplývajúce z úzkych dopravných koridorov a od vozidiel, ktoré nimi prechádzajú, zahŕňajúce s tým spojenú mortalitu živočíchov)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	4.1 Cesty a železnice (zahŕňa aj úhyny zvierat na cestách)
☐	☐	☐	☐	4.2 Technická infraštruktúra (napr. elektrické, telefónne vedenia, káble a pod.)
☐	☐	☐	☐	4.3 Plavebné cesty a kanály
☐	☐	☐	☐	4.4 Letecké trasy
Komentár:				

5. Využívanie a poškodzovanie biologických zdrojov chráneného územia

(Ohrozenie vyplývajúce z neprimeraného využívania "prírodných" biologických zdrojov, vrátane zámerných ako aj neúmyselných dopadov odberu; tiež prenasledovanie alebo regulovanie stavu určitých druhov - zahŕňa to lov a usmrcovanie zveri)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	5.1 Poľovníctvo, usmrcovanie a odchyt suchozemských živočíchov (vrátane zabíjania živočíchov v dôsledku konfliktu medzi človekom a zvieratami)
☐	☐	☐	☐	5.2 Zber suchozemských rastlín alebo rastlinných produktov (mimo dreva)
☐	☐	☐	☐	5.3 Ťažba dreva
☐	☐	☐	☐	5.4 Rybolov, usmrcovanie a výlov vodných organizmov

Komentár:

6. Rušivá ľudská činnosť a aktivity v chránenom území

(Ohrozenie pochádzajúce z ľudských aktivít, spojených s nespotrebným využívaním biologických zdrojov, ktoré menia, ničia alebo poškodzujú biotopy a druhy)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	6.1 Rekreačné aktivity (vrátane extrémnych športov) a turistika
☐	☐	☐	☐	6.2 Lyžiarske zariadenia, rozvoj infraštruktúry pre zimné športy
☐	☐	☐	☐	6.3 Vojny, občianske nepokoje a vojenské cvičenia
☐	☐	☐	☐	6.4 Výskum, vzdelávanie a ďalšie pracovné aktivity v chránených územiach
☐	☐	☐	☐	6.5 Činnosti správy chráneného územia (napr. stavby alebo používanie vozidiel, umelé napájadlá alebo priehrady)
☐	☐	☐	☐	6.6 Zámerný vandalizmus, deštruktívna činnosť

Komentár:

7. Zmena prírodných systémov

(Ohrozenie pochádzajúce z iných činností, ktoré premieňajú alebo poškodzujú biotopy alebo spôsob fungovania ekosystémov)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	7.1 Požiare a ich potláčanie (vrátane podpaľčstva)
☐	☐	☐	☐	7.2 Priehrady, zmeny v hydrológii a obhospodarovanie / využívanie vôd
☐	☐	☐	☐	7.3 Zvyšujúca sa fragmentácia chránených území
☐	☐	☐	☐	7.4 Izolácia od iných prírodných biotopov (napr. odlesnenie, bariéry na tokoch bez účinných prechodov pre živočíchy)
☐	☐	☐	☐	7.5 Ďalšie "okrajové vplyvy" na hodnoty chráneného územia
☐	☐	☐	☐	7.6 Úbytok kľúčových druhov (napr. vrcholových predátorov, opeľovačov a pod.)

Komentár :

8. Invázne a iné problematické druhy a gény

(Ohrozenie spôsobené suchozemskými a vodnými nepôvodnými i pôvodnými rastlinami, živočíchmi, patogénmi / mikróbami alebo genetickými materiálmi, ktoré majú alebo sa predpokladá, že môžu mať po introdukcii, rozšírení a / alebo náraste počtu škodlivý vplyv na biodiverzitu)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	8.1 Invázne nepôvodné rastliny (buriny)
☐	☐	☐	☐	8.2 Invázne nepôvodné živočichy
☐	☐	☐	☐	8.3 Patogény (nepôvodné alebo pôvodné, ale vyvolávajúce nové / narastajúce problémy)
☐	☐	☐	☐	8.4 Introdukovaný genetický materiál (napr. geneticky modifikované organizmy)

Komentár:

9. Znečistenie prenikajúce do chráneného územia alebo tvorené v území

(Ohrozenie pochádzajúce zo zavedenia cudzích a / alebo nadbytočných materiálov alebo z bodových a plošných zdrojov energie)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	9.1 Splaškové a odpadové vody z domácností a sídel
☐	☐	☐	☐	9.2 Splašková a odpadová voda zo zariadení v chránenom území (napr. z toaliet, hotelov a pod.)
☐	☐	☐	☐	9.3 Odpadové vody a vypúšťanie priemyselných, banských vôd a znečistenia z vojenských objektov (napr. vypúšťanie vôd so zlou kvalitou z priehrad, ako je neprimeraná teplota vody, odkysličená voda, iné znečistenie)
☐	☐	☐	☐	9.4 Odpadové vody z poľnohospodárstva a lesníctva (napr. nadmerné znečistenie hnojivami alebo pesticidmi)
☐	☐	☐	☐	9.5 Odpadky a tuhý odpad
☐	☐	☐	☐	9.6 Znečisťujúce látky z ovzdušia
☐	☐	☐	☐	9.7 Prebytočná energia (napr. tepelné a svetelné znečistenie a pod.)

Komentár:

10. Geologické udalosti

(Geologické udalosti môžu byť v mnohých ekosystémoch súčasťou prírodných disturbancií. Ale môžu predstavovať ohrozenie ak je druh alebo biotop poškodený a stratil svoju odolnosť a je citlivý voči rušivým podnetom. Manažmentové kapacity na reagovanie na niektoré z týchto zmien môžu byť obmedzené.)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	10.1 Sopečná činnosť
☐	☐	☐	☐	10.2 Zemetrasenia
☐	☐	☐	☐	10.3 Lavíny / zosuvy
☐	☐	☐	☐	10.4 Erózia a zanášanie / naplavovanie (napr. zmeny pobrežia alebo riečnych koryt)

Komentár:

11. Zmena klímy a nepriaznivé počasie
(Ohrozenie spôsobené dlhodobými klimatickými zmenami, ktoré môžu byť prepojené s globálnym otepľovaním a inými nepriaznivými stavmi klímy / počasia mimo rámca prirodzených výkyvov)

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	11.1 Presúvanie a pretváranie (zmena) biotopov
☐	☐	☐	☐	11.2 Suchá
☐	☐	☐	☐	11.3 Teplotné extrémny
☐	☐	☐	☐	11.4 Búrky a záplavy
☐	☐	☐	☐	11.5 Zmeny v správaní druhov (napr. medvede prestávajú hibernovať)

Komentár:

12. Špecifické kultúrne a sociálne hrozby

Vysoké	Stredné	Nízke	Nerelevantné	
☐	☐	☐	☐	12.1 Strata kultúrnych väzieb, tradičných znalostí a / alebo spôsobov hospodárenia

Komentár:

Hrozby sú potenciálne alebo nastávajúce tlaky, ktoré pravdepodobne vyvolajú nežiaduce vplyvy, alebo zrejme budú pokračovať v budúcnosti.

Príkladmi tlakov a hrozieb, ktoré sa môžu zvažovať pri hodnotení chránených území sú:

- Ťažba dreva – zahŕňa legálnu a nelegálnu ťažbu
- Banská činnosť – zahŕňa všetky formy vŕtacej činnosti, ťažby a geologického prieskumu podpovrchových zdrojov, ako aj odpad produkovaný takouto činnosťou
- Pastva – zahŕňa pasenie dobytku a zber krmiva
- Poľovníctvo – zahŕňa schválené spôsoby lovu, ktorý ohrozuje zdroje chráneného územia, pytliactvo pre nelegálny obchod, či lov pre obživu
- Cestovný ruch a rekreácia – zahŕňa turistiku, kempovanie, lyžovanie, jazdu na koni, plavbu na lodiach, používanie motorových vozidiel a iné druhy rekreácie
- Skládky odpadu – zahŕňajú nevhodné ukladanie odpadu z legálnej činnosti (napr. obaly z paliva a potravín z lezeckých expedícií), ako aj ukladanie odpadu z nelegálnej činnosti (napr. výroba metamfetamínu, skládovanie toxického materiálu)
- Invázne nepôvodné druhy – zahŕňajú rastliny a živočíchy zámerne alebo neuvážene introdukované človekom (napr. pstruh, dážďovky a pod.).

Informácie pre spoluprácu medzi chránenými územiami (označte prosím zodpovedajúce políčka, prípadne poskytnite kontakty na odborníkov)

Oblasť činnosti	Odborníci		Kontaktné údaje
	áno	nie	
A. Ochrana biodiverzity			
Rastliny	☐	☐	
Hmyz	☐	☐	
Ryby	☐	☐	
Herpetofauna	☐	☐	
Vtáky	☐	☐	
Cicavce	☐	☐	
B. Monitoring biodiverzity	☐	☐	
C. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov			
Lesy	☐	☐	
Územia s pastvou / kosné lúky	☐	☐	
Vodné plochy / mokrade	☐	☐	
Poľnohospodárska pôda	☐	☐	

D. Udržateľný cestovný ruch			
Stratégia udržateľného cestovného ruchu	☐	☐	
Programy a aktivity v ekoturizme	☐	☐	
Rozvoj a údržba infraštruktúry cestovného ruchu	☐	☐	
Zariadenia pre návštevníkov (informačné strediská, informačné body)	☐	☐	
Riadenie návštevnosti	☐	☐	
E. Vzdelávacie aktivity	☐	☐	
F. Aktivity zamerané na zvyšovanie povedomia verejnosti	☐	☐	
G. Aktívne partnerstvo s kľúčovými zainteresovanými skupinami			
Miestne komunity	☐	☐	
Miestne orgány	☐	☐	
Regionálne a národné orgány štátnej správy	☐	☐	
Majitelia / správcovia lesov	☐	☐	
Vlastníci pozemkov	☐	☐	
Miestni operátori v cestovnom ruchu	☐	☐	
Miestne spoločnosti a podniky	☐	☐	
H. Výskumné aktivity			
Uveďte prosím hlavné oblasti výskumu			

I. Informácie dôležité pre vytváranie sietí a spoluprácu

Lesy	☐	☐	
Mokrade	☐	☐	
Poškodené plochy	☐	☐	
Druhy	☐	☐	
J. Využívanie GIS pri monitoringu a) manažmentových aktivitách	☐	☐	
K. Činnosť a služby strážcov	☐	☐	

Skúsenosti s realizáciou projektov (Vymenujte prosím najvýznamnejšie projekty - max. 10 - realizované vo vašom chránenom území)

Číslo	Názov projektu	Obdobie realizácie		Zapojené zainteresované skupiny	Hlavné výsledky
1.		Od roku	Do roku		
2.		Od roku	Do roku		
3.		Od roku	Do roku		
4.		Od roku	Do roku		
5.		Od roku	Do roku		
6.		Od roku	Do roku		
7.		Od roku	Do roku		
8.		Od roku	Do roku		
9.		Od roku	Do roku		
10.		Od roku	Do roku		

Počet osôb, ktoré sa podieľali na vyplnení tohto formulára :

Vrátane:

☐ Vedenie správy	☐ Zamestnanci správy	☐ Iní zamestnanci organizácie ochrany prírody	☐ Mimovládna organizácia
☐ Externí experti	☐ Sponzori	☐ Miestne komunity / obce	☐ Iní

Uložiť dátový formulár

Hodnotiaci formulár

Problematika	Kritériá	Voľba	Poznámky	Činnosti navrhované na riešenie tohto problému
1. Právny status	Oznámenie o vyhlásení chráneného územia nie je oficiálne uverejnené	0		
Má chránené územie legálny status?	Orgán ochrany prírody odsúhlasil uverejnenie vyhlásenia chráneného územia, ale proces ešte nebol zahájený	1		
	Proces oficiálneho uverejnenia vyhlásenia chráneného územia sa začal, ale ešte nie je ukončený	2		
Kontext	Vyhlásenie chráneného územia bolo uverejnené v príslušnom predpise (alebo v prípade súkromných chránených území je vo vlastníctve trustu alebo podobnej organizácie)	3		
2. Efektivnosť právneho stavu	Súčasný právny status je nedostatočný	0		
Prispieva právny status chráneného územia efektívne k účelu vyhlásenia CHÚ?	Súčasný právny status zodpovedá len v malej miere pôvodnému zámeru vyhlásenia	1		
	Súčasný právny status zodpovedá vo väčšej miere pôvodnému zámeru vyhlásenia	2		
Kontext	Súčasný právny status plne zodpovedá pôvodnému zámeru vyhlásenia	3		
Prispieva k účelu vyhlásenia CHÚ – kategória a príslušná legislatíva/ pravidlá umožňujú účinnú ochranu hodnôt.				
3. Naprojektovanie chráneného územia	Nedostatky v podobe CHÚ sú také, že dosiahnutie hlavných cieľov starostlivosti o chránené územie nie je možné	0	Možný komentár: sú v chránenom území rôzne zóny manažmentu a sú náležite udržiavané?	
Vyžaduje chránené územie rozšírenie, návrh koridorov, prehodnotenie zónovania atď. na dosiahnutie zámeru jeho vyhlásenia?	Nedostatky v podobe CHÚ sú také, že dosiahnutie hlavných cieľov starostlivosti je do určitej miery obmedzené	1		
	Podoba chráneného územia neobmedzuje významne dosiahnutie hlavných cieľov ochrany, ale mohla by sa zlepšiť	2		
Plánovanie	Podoba chráneného územia plne umožňuje dosiahnutie hlavných cieľov ochrany chráneného územia	3		
Nevhodné naprojektovanie – ak forma, veľkosť a zónovanie CHÚ nie sú adekvátne na udržanie druhov a biotopov alebo iných osobitných hodnôt (napr. krajinárskych). Konektivita medzi chránenými územiami môže byť životne dôležitá pre zabezpečenie prežívania určitých druhov nielen v rámci CHÚ, ale aj v celej krajine. Sieť zachovaných a chránených území môže pomôcť zabezpečiť dlhodobú integritu krajiny.				

4. Vymedzenie hraníc chráneného územia	Hranice chráneného územia nie sú známe správcovi alebo miestnym obyvateľom / užívateľom susedných pozemkov	0	Možný komentár: Existujú majetkové nezhody, ktoré ovplyvňujú chránené územie?	
Sú hranice známe a vytýčené?	Hranice chráneného územia sú známe správcovi, ale nie miestnym obyvateľom / užívateľom okolitých pozemkov	1		
Proces	Hranice chráneného územia sú známe správcovi a miestnym obyvateľom, ale nie sú primerane vyznačené	2		
	Hranice chráneného územia sú známe správcovi i miestnym obyvateľom a sú primerane vyznačené	3		
Vhodnosť vymedzenia hraníc sa môže odlišovať podľa území. V niektorých prípadoch môže vhodné vytýčenie hraníc predstavovať tok, alebo iná prírodná línia. V iných prípadoch musia byť jasné hranice vytýčené umelo. Vhodné vymedzenie hraníc predpokladá, že miestni obyvatelia, návštevníci a zamestnanci chráneného územia poznajú hranice, a to tak na mape, ako aj v teréne. Tiež to znamená, že takéto hranice sú právne záväzné pri súdnych sporoch. V prípadoch, keď nejasné hranice môžu viesť k značným neoprávneným zásahom (napr. v blízkosti rýchlo sa rozvíjajúcich obývaných centier), môže byť vytýčenie hraníc významnejšie ako v oblastiach, kde je tlak nižší.				
5. Účel vyhlásenia chráneného územia	Pre chránené územie neboli dohodnuté žiadne pevné ciele ochrany	0		
Have objectives been agreed?	Chránené územie má odsúhlasené ciele, ale nie je obhospodarované podľa nich	1		
	Chránené územie má odsúhlasené ciele ochrany, ale tie sa len čiastočne naplňajú	2		
Plánovanie	Chránené územie má odsúhlasené ciele ochrany a je spravované na dosiahnutie týchto cieľov	3		
6. Podmienky ochrany chráneného územia	V chránenom území nie sú stanovené podmienky ochrany ako mechanizmy na regulovanie nevhodného využívania územia a činností	0		
Je kontrolované nevhodné využívanie územia a činností (napr. pytlactvo)?	Predpisy na regulovanie nevhodného využívania územia a činností v chránenom území existujú, ale sú veľké problémy pri ich účinnom uplatňovaní	1		
	Predpisy na regulovanie nevhodného využívania územia a činností v chránenom území existujú, ale sú určité problémy pri ich účinnom uplatňovaní	2		
Plánovanie/ Proces	Predpisy na regulovanie nevhodného využívania územia a aktivít v chránenom území existujú a sú efektívne uplatňované	3		

7. Vynutiteľnosť práva - nelegálne činnosti	Nemáme právne opatrenia, ktoré by napomáhali zabráneniu alebo postihovaniu nelegálnych aktivít porušujúcich predpisy vzťahujúce sa na chránené územie	0		
Je väčšina poškodzujúcich aktivít právne postihnutelná?	K dispozícii je len málo právnych nástrojov na zabránenie alebo postihovanie nelegálnych aktivít, ktoré porušujú predpisy vzťahujúce sa na chránené územie	1		
Kontext	Väčšina pravidiel ochrany chráneného územia je pokrytá legislatívou	2		
	Všetky pravidlá ochrany chráneného územia sú pokryté právnymi predpismi	3		
Pri právnych ustanoveniach zabraňujúcich nelegálnym aktivitám by mali byť zvažované nielen osobitné právne predpisy pre CHÚ, ale aj akákoľvek iná relevantná sektorová legislatíva (napr. lesný zákon, poľovný a rybársky zákon a pod.).				
8. Vynutiteľnosť práva - kapacity	Zamestnanci nemajú dostatočné kapacity / zdroje na presadzovanie legislatívy a predpisov vzťahujúcich sa na chránené územie (napr. pre nedostatok pracovníkov)	0	Možný komentár: Čo sa stane keď je niekto pristihnutý?	
Môžu zamestnanci dostatočne presadzovať predpisy vzťahujúce sa na chránené územie?	Máme veľké nedostatky v kapacitách zamestnancov/v zdrojoch na presadzovanie legislatívy a predpisov vzťahujúcich sa na chránené územie (napr. nedostatok skúseností, nedostatočný rozpočet na kontrolu územia)	1		
Vstupy/ Proces	Zamestnanci majú prijateľné kapacity / zdroje na presadzovanie legislatívy a predpisov vzťahujúcich sa na chránené územie, ale pretrvávajú určité nedostatky	2		
	Zamestnanci majú vynikajúce kapacity / zdroje na presadzovanie legislatívy a predpisov vzťahujúcich sa na chránené územie	3		
Zákony môžu na papieri existovať, ale ich presadzovanie môže byť nedostatočné. Významné presadzovanie zákonov zahŕňa okamžité vyšetrovanie nelegálnych činností, ktoré negatívne ovplyvňujú zdroje chránených území, zadržanie osôb vykonávajúcich takéto činnosti a prevenciu takýchto činností v budúcnosti. Kapacity na presadzovanie práva sa týkajú počtu terénnych pracovníkov so zameraním na presadzovanie zákonov a adekvátnosti vybavenia potrebného na zabezpečenie tejto úlohy (napr. motorové vozidlo, loď, terénne vybavenie podľa potreby). Účinná spolupráca s inými agentúrami, či jednotlivcami, ktorí majú svoje úlohy pri presadzovaní práva v CHÚ, alebo v iných relevantných sektoroch sa považujú za príspevok k presadzovaniu práva.				
9. Hodnotenie sprístupnenia	Systém ochrany nie je účinný pri kontrole vstupu do územia alebo využívania chráneného územia a ich súladu s cieľmi vyhlásenia	0	Poznámka: Systém ochrany predstavuje súbor nástrojov vytvorených pre chránené územie na kontrolu vstupu a využívania územia (hliadky, povolenia vstupu, oprávnenia a pod.)	
Sú dostupné mechanizmy starostlivosti postačujúce na kontrolu vstupu alebo využívania územia?	Systém ochrany má nízku účinnosť pri kontrole vstupu do územia alebo využívania chráneného územia a ich súladu s cieľmi vyhlásenia	1		
Procesy/ Výstupy	Systém ochrany má miernu účinnosť pri kontrole vstupu do územia alebo využívania chráneného územia a ich súladu s cieľmi vyhlásenia	2		
	Systém ochrany je vo veľkej miere alebo plne účinný pri kontrole vstupu do územia alebo využívania chráneného územia a ich súladu s cieľmi vyhlásenia	3		

10. Program starostlivosti	Pre chránené územie nie je vypracovaný program starostlivosti	0		
Je pre územie vypracovaný a realizovaný program starostlivosti?	Program starostlivosti sa pripravuje alebo bol vypracovaný, ale nebol schválený	1		
	Existuje schválený program starostlivosti, ale je len čiastočne implementovaný pre nedostatok financií alebo pre iné problémy	2		
	Existuje schválený program starostlivosti a realizuje sa	3		
Plánovanie				
Ďalšie body	Proces prípravy poskytuje kľúčovým zainteresovaným stranám primeranú príležitosť podieľať sa na vypracovaní a pravidelnom prehodnocovaní programu starostlivosti a tiež ho ovplyvňovať, pokiaľ to nie je na ujmu cieľov ochrany chráneného územia	+1		
	Je vytvorený plán a proces pre pravidelné prehodnocovanie a aktualizáciu programu starostlivosti	+1		
	Výsledky monitoringu, výskumu a hodnotenia sa pravidelne zapracovávajú do plánovacieho procesu	+1		
Dobry program starostlivosti je základným kameňom správneho manažmentu CHÚ. Program starostlivosti by mal minimálne obsahovať štyri prvky: • biofyzikálny opis územia, ktoré sa má manažovať • jasne definované zámery a ciele, ktoré sú špecificky prepojené na hodnoty biodiverzity chráneného územia • systematické kroky na dosiahnutie týchto cieľov • mechanizmy a/alebo procesy pre modifikáciu tohto plánu založené na nových informáciách • aktívnu participáciu zainteresovaných na procese manažmentového plánovania. Mali by byť jasné vzťahy a prepojenie medzi výskumom a monitorovacími dátami, procesmi rozpočtovania a plánovania manažmentu.				
11. Pravidelný plán práce	Pravidelný plán práce nejestvuje	0		
Is there an annual work plan?	Pravidelný plán práce existuje, ale činnosti nie sú kontrolované, či zodpovedajú jeho cieľom	1		
	Pravidelný plán práce existuje a činnosti sú kontrolované voči cieľom plánu, ale mnohé činnosti nie sú vykonané alebo dokončené	2		
	Pravidelný plán práce existuje, činnosti sú kontrolované voči cieľom plánu a väčšina alebo všetky stanovené činnosti sú vykonané a dokončené	3		
Procesy/ Výstupy				
Ročný plán práce by mal prinajmenšom opisovať špecifické aktivity, ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľov manažmentu, jasnú zodpovednosť a časový harmonogram pre realizáciu. Plán práce možno využiť na monitorovanie výkonu zamestnancov a meranie efektívnosti manažmentu.				
12. Monitorovanie a vyhodnocovanie efektívnosti starostlivosti	V chránenom území nie je žiadny monitoring a vyhodnocovanie	0		
Monitorujú sa činnosti manažmentu uvedené v pláne?	Určitý ad hoc monitoring a vyhodnocovanie existuje, ale chýba celková stratégia a/alebo pravidelné sústreďovanie výsledkov	1		
	Existuje odsúhlasený a naplánovaný systém monitoringu a vyhodnocovania, ale výsledky sa systematicky nevyužívajú pre manažment	2		
Plánovanie/ Proces	Existuje dobrý systém monitoringu a vyhodnocovania, dobre sa realizuje a manažment sa prispôsobuje jeho výsledkom	3		

13. Najvýznamnejšie zainteresované skupiny	Zainteresované skupiny nie sú vôbec zapojené	0		
Sú najvýznamnejšie zainteresované skupiny zapojené / zúčastňujú sa na aktivitách v chránenom území?	Najvýznamnejšie zainteresované skupiny sú informované, ale nie sú zapájané do aktivít v chránenom území	1		
	Najvýznamnejšie zainteresované skupiny sú pravidelne informované a niektoré sú zapojené do aktivít v chránenom území	2		
Proces	Najvýznamnejšie zainteresované skupiny sú pravidelne informované o aktivitách v chránenom území a zapájajú sa do nich	3		
14. Štátni a súkromní užívatelia, vlastníci a správcovia pozemkov v okolí chráneného územia	Nie je žiadny kontakt medzi správou a súkromnými alebo spoločenskými užívateľmi a/alebo vlastními susedných pozemkov	0		
Jestvuje spolupráca s užívateľmi a/alebo vlastními príslušných pozemkov?	Je len obmedzený kontakt medzi správou a súkromnými alebo spoločenskými užívateľmi a/alebo vlastními susedných pozemkov	1		
	Je pravidelný kontakt medzi správou a súkromnými alebo spoločenskými užívateľmi a/alebo vlastními susedných pozemkov, ale len obmedzená spolupráca	2		
Proces	Je pravidelný kontakt medzi správou a súkromnými alebo spoločenskými užívateľmi a/alebo vlastními susedných pozemkov a významná spolupráca pri manažmente	3		
15. Miestne komunity	Miestne komunity (obce) nemajú vplyv na rozhodovanie týkajúce sa manažmentu chráneného územia	0		
Majú miestne komunity obývané chránené územie alebo vlastníace pozemky v ňom možnosť ovplyvňovať rozhodovanie o manažmente?	Miestne komunity (obce) majú určitú možnosť vstúpiť do diskusií týkajúcich sa manažmentu, ale nie sú priamo zapojené do výsledných rozhodnutí	1		
	Miestne komunity (obce) sa priamo podieľajú na určitých rozhodnutiach týkajúcich sa manažmentu	2		
Proces	Miestne komunity (obce) sa priamo podieľajú na tvorbe rozhodnutí týkajúcich sa manažmentu	3		
Ďalšie body	Existuje otvorená komunikácia medzi miestnymi zainteresovanými skupinami a správou chráneného územia	+1		
	Existuje vzájomná podpora medzi miestnymi komunitami a správou chráneného územia	+1		
	Realizujú sa programy na podvihnutie prosperity miestnej komunity pri súčasnej ochrane prírodných zdrojov chráneného územia	+1		
Efektívne spravované CHÚ by mali mať otvorenú a prebiehajúcu komunikáciu a aktívne jednania s miestnymi komunitami. Indikátory participácie komunit zahŕňajú jasné mechanizmy pre participáciu (napr. občianske panely, poradné skupiny); periodické plánovanie procesov pre spätnú väzbu o manažmentových plánoch a aktivitách a existenciu zamestnancov a programov pre spoluprácu s komunitami, vrátane spoločne vypracovaných a realizovaných projektov. Úroveň participácie komunit bude závisieť od stupňa ovplyvnenia miestnych komunit a/alebo od ich závislosti na manažmente chráneného územia a jeho zdrojoch.				

16. Spolupráca so štátnymi orgánmi ochrany prírody	Nie je žiadny kontakt s národnými štátnymi orgánmi ochrany prírody	0	Poznámka: Bude treba vysvetliť čo sa rozumie pod národným štátnym orgánom ochrany prírody	
Konajú sa pravidelné porady so štátnymi orgánmi ochrany prírody?	Nemáme pravidelné porady, ale predkladáme pravidelné správy	1		
	Organizujú sa pravidelné porady, ale správy predkladáme len ad-hoc alebo vôbec	2		
Kontext/ Proces	Máme pravidelné porady a pravidelne predkladáme správy	3		
17. Inventarizácia prírodných zdrojov a hodnôt	Je len málo dostupných informácií, alebo nie sú žiadne, o najvýznamnejších biotopoch a druhoch chráneného územia	0		
Máte dostatok informácií pre starostlivosť o územie?	Informácie o najvýznamnejších biotopoch a druhoch chráneného územia nie sú dostatočné pre procesy plánovania a rozhodovania	1		
	Informácie o najvýznamnejších biotopoch a druhoch chráneného územia sú dostatočné pre kľúčové oblasti plánovania/rozhodovania, ale potrebná prieskumná činnosť sa nevykonáva	2		
Vstupy	Informácie týkajúce sa najvýznamnejších biotopov a druhov chráneného územia sú dostatočné pre procesy plánovania a rozhodovania a priebežne sa zabezpečujú	3		
Inventarizácia prírodných zdrojov by prinajmenšom mala identifikovať najvýznamnejšie biotopy a druhy a zabezpečiť prieskum hlavných rastlinných a živočíšnych spoločenstiev v území. Podrobná inventarizácia prírodných zdrojov obsahuje zoznam druhov a informácie o stave ich populácií, lokality najvýznamnejších druhov, identifikáciu najdôležitejších biotopov a prírodných procesov nutných na zachovanie týchto druhov. Príkladmi ekologických údajov sú mapy a iné vizuálne materiály, ktoré umožňujú priestorové analýzy (napr. satelitné snímky, mapy zemského pokryvu, letecké snímky), geologické a biologické údaje o zdrojoch chráneného územia (napr. pôdy, mapy potenciálnej vegetácie, distribúcia živočíchov, rastlín a prírodných typov spoločenstiev) a údaje o ekologických procesoch. Inventarizácie by mali zahŕňať dostatočne podrobné mapy umožňujúce efektívny manažment chránených území. Mierka a rozlíšenie máp môžu byť rôzne podľa veľkosti chráneného územia a intenzity manažmentu, ale pracovníci správy chráneného územia by mali mať aspoň informácie potrebné na vykonávanie všetkých najvýznamnejších manažmentových činností. V mnohých prípadoch bude potrebná mapa v mierke 1:50 000, alebo podrobnejšia pre dostatočne presný terénny manažment a plánovanie.				
18. Monitoring biodiverzity	Nemáme žiadne plány monitoringu	0		
Máte pre najvýznamnejšie indikátorové druhy (druhy z červených zoznamov, ohrozené, druhy prioritné pre ochranu) a/alebo biotopy schválený plán monitoringu a realizuje sa?	Nemáme komplexný plán monitoringu, vykonáva sa len ad hoc monitoring určitých indikátorových druhov a/alebo biotopov	1		
	Pre väčšinu indikátorových druhov a/alebo biotopov máme monitorovacie plány a tieto sa realizujú	2		
Plánovanie/ Proces	Máme plány monitoringu pre všetky kľúčové indikátorové druhy a/alebo biotopy a tieto sa realizujú	3		
Pri monitorovaní kľúčových indikátorových druhov a/alebo prírodných biotopov, ako aj ich ekologických interakcií, hrozieb a tlakov by sa mali používať protokoly pre monitoring.				

19. Stav ochrany najvýznamnejších indikátorových druhov a/alebo biotopov	Stav ochrany kľúčových indikátorových druhov a/alebo biotopov sa za ostatných 5 rokov zhoršil	0	Poznámka: Vývoj statusu ochrany by sa mal posudzovať podľa porovnania s optimálnou situáciou	
Zmenil sa za posledných 5 rokov status najvýznamnejších indikátorových druhov?	Stav ochrany kľúčových indikátorových druhov a/alebo biotopov zostal v priebehu ostatných 5 rokov nezmenený	1		
	Stav ochrany kľúčových indikátorových druhov a/alebo biotopov sa za ostatných 5 rokov zlepšil	2		
	Stav ochrany kľúčových indikátorových druhov a/alebo biotopov sa za ostatných 5 rokov výrazne zlepšil	3		
Výstupy				
	Nerelevantné / Nie je dostatok údajov	-		
20. Hodnotenie ekologických podmienok	Významné hodnoty biodiverzity a ekologické hodnoty sú vážne poškodzované	0	Možný komentár: Je dôležité uviesť podrobnosti o biodiverzite a ekologických hodnotách, ktoré sú ovplyvnené	
Je narušená biodiverzita a ekologické hodnoty územia?	Niektoré hodnoty biodiverzity a ekologické hodnoty sú vážne poškodzované	1		
	Niektoré hodnoty biodiverzity a ekologické hodnoty sú čiastočne poškodzované, ale najvýznamnejšie hodnoty nie sú podstatne ovplyvnené	2		
	Biodiverzita a ekologické hodnoty sú v optimálnom stave	3		
Výstupy				
	Nerelevantné / Nie je dostatok údajov	-		
Ďalšie body	Všetky činnosti, ktoré môžu poškodiť biodiverzitu a ekologické hodnoty chráneného územia podliehajú schvaľovaciemu procesu podľa podmienok ochrany chránených území	+1		
	V chránenom území a/alebo v jeho okolí sa realizujú aktívne programy k zabráneniu degradácie biodiverzity a ekologických hodnôt	+1		
	V chránenom území a/alebo v jeho okolí sa realizujú aktívne programy obnovy narušených ekologických hodnôt	+1		
	Pre určité najvýznamnejšie typické druhy (napr. medveď, vlk, kamzik a pod.) sú vypracované a realizujú sa osobitné programy ich ochrany alebo manažmentu	+1		
21. Územné a vodohospodárske plánovanie	Územné a vodohospodárske plánovanie v okolí chráneného územia nerešpektuje potreby chráneného územia a činnosti/stratégie sú škodlivé pre pretrvanie chráneného územia	0		
Berie územné a vodohospodárske plánovanie do úvahy chránené územie a napomáha dosiahnutiu cieľov ochrany?	Územné a vodohospodárske plánovanie v okolí chráneného územia nerešpektuje dlhodobé potreby chráneného územia, ale činnosti nie sú škodlivé pre územie	1		
	Územné a vodohospodárske plánovanie v okolí chráneného územia čiastočne rešpektuje dlhodobé potreby chráneného územia	2		
	Územné a vodohospodárske plánovanie v okolí chráneného územia plne rešpektuje dlhodobé potreby chráneného územia	3		
Plánovanie				

Ďalšie body	Plánovanie a manažment v povodí či krajine, v ktorej sa nachádza chránené územie, zahŕňa opatrenia pre zabezpečenie zodpovedajúcich environmentálnych podmienok pre zachovanie príslušných biotopov (napr. množstvo, kvalita a načasovanie prietokov, úroveň znečistenia ovzdušia atď.)	+1		
	Starostlivosť o biokoridory prepájajúce chránené územie umožňuje živočíchom prístup do najvýznamnejších biotopov mimo chráneného územia (napr. umožňuje migrujúcim rybám putovať medzi sladkovodnými lokalitami rozmnožovania a morom, alebo umožňuje migráciu zvierat)	+1		
	Plánovanie rieši špecifické potreby ekosystémov a/alebo potreby konkrétnych druhov, ktoré sú predmetom záujmu, na úrovni ekosystémov (napr. množstvo, kvalita a načasovanie prietoku v tokoch potrebné pre život konkrétnych druhov, riadené vypaľovanie pre udržiavanie stepných biotopov atď.)	+1		
22. Inventarizácia kultúrnych hodnôt	Máme len málo alebo nemáme žiadne informácie o kultúrnych hodnotách chráneného územia	0		
Máte dostatok informácií pre starostlivosť o územie?	Informácie o kultúrnych hodnotách chráneného územia nie sú dostatočné na podporu plánovania a rozhodovania	1		
	Informácie o kultúrnych hodnotách chráneného územia sú dostatočné pre kľúčové oblasti plánovania/rozhodovania, ale potrebná prieskumná činnosť sa nevykonáva	2		
	Informácie týkajúce sa kultúrnych hodnôt chráneného územia sú dostatočné ako podklad pre plánovanie a rozhodovanie a dopĺňajú a udržiavajú sa	3		
Vstupy				
Inventarizácia kultúrnych hodnôt by mala identifikovať kultúrne významné časti územia alebo jednotlivé kultúrne hodnoty spojené s hodnotami biodiverzity, ale aj bez takéhoto prepojenia. Inventarizácia kultúrnych hodnôt začína identifikáciou rozsahu využívania zdrojov chráneného územia miestnymi obyvateľmi a lokalizáciou dôležitých kultúrnych pamiatok v chránenom území. Inventarizácia hodnôt by mala zahŕňať mapy v dostatočnej mierke a podrobnosti na zabezpečenie efektívneho manažmentu kultúrnych hodnôt.				
23. Hodnotenie stavu kultúrnych aspektov	Významné kultúrne hodnoty sa vážne znehodnocujú	0		
Poškodzujú sa kultúrne hodnoty?	Niektoré kultúrne hodnoty sa vážne znehodnocujú	1		
	Niektoré kultúrne hodnoty sa čiastočne znehodnocujú, ale tie najvýznamnejšie nie sú podstatne ovplyvnené	2		
Výstupy	Kultúrne hodnoty sú v optimálnom stave	3		
	Nerelevantné / Nie je dostatok údajov	-		
Ďalšie body	Všetky činnosti, ktoré by mohli poškodiť či už biodiverzitu alebo kultúrne hodnoty v chránenom území sú možné len po povolení podľa predpisov platných pre chránené územie	+1		
	Máme aktívne programy na zabránenie znehodnocovania hodnôt v chránenom území a/alebo v jeho okolí	+1		
	Máme aktívne programy na obnovu degradovaných hodnôt v chránenom území a/alebo jeho okolí	+1		
	Máme osobitné plány vypracované a realizované na ochranu/manažment kultúrnych hodnôt	+1		

24. Výskum	V chránenom území sa nerobí žiadna prieskumná alebo výskumná činnosť	0		
Máte program prieskumnej a výskumnej činnosti zameraný na manažment chráneného územia?	Vykonáva sa určitý <i>ad hoc</i> prieskum a výskum	1		
	Máme značnú prieskumnú a výskumnú činnosť, ale tá nie je zameraná na potreby manažmentu chráneného územia	2		
Proces/ Plánovanie	Máme komplexný, integrovaný program prieskumnej a výskumnej činnosti, ktorá zodpovedá potrebám manažmentu	3		
Ďalšie body	Výsledky výskumu sa zhromažďujú v databázach (napr. GIS)	+1		
Tento výskum môžu vykonávať správy CHÚ, komunity, alebo akademické inštitúcie. Pre efektívny manažment CHÚ sa za najpríslušnejší považuje aplikovaný výskum. Najvýznamnejšie potreby výskumu a monitoringu by mali mať jasné prepojenie na ciele manažmentu. Príkladmi najvýznamnejších potrieb výskumu a monitoringu je zameranie na nedostatky v znalostiach o vplyvoch hrozieb na zdroje chráneného územia, základné príčiny hrozieb, potreby najvýznamnejších druhov a ich interakcie s ďalšími druhmi a prírodnými procesmi a na úroveň plnenia najdôležitejších úloh starostlivosti zamestnancami správy.				
25. Ekonomické prínosy	Chránené územie neprináša miestnym obyvateľom žiadne ekonomické prínosy	0	Možný komentár: Ako vplyva národný alebo regionálny rozvoj na chránené územie?	
Poskytuje chránené územie ekonomický prínos miestnym komunitám, napr. príjem, zamestnanosť, platby za environmentálne služby?	Miestni obyvatelia (obce) majú určité ekonomické prínosy	1		
	Potenciálne ekonomické prínosy sú zistené a vytvárajú sa plány na ich realizáciu	2		
Výstupy	Z aktivít spojených s chráneným územím prúdi pre miestne komunity významný ekonomický prínos	3		
26. Hodnoty a produkty	Potenciálne ekonomické prínosy z hodnôt a produktov poskytovaných chráneným územím sa neoceňujú	0		
Sú oceňované potenciálne ekonomické prínosy z hodnôt a produktov z chráneného územia?	Potenciálne ekonomické prínosy z určitých identifikovaných a merateľných hodnôt a produktov pochádzajúcich z chráneného územia sa oceňujú	1		
	Potenciálne ekonomické prínosy z väčšiny identifikovaných a merateľných hodnôt a produktov poskytovaných chráneným územím sa oceňujú	2		
Proces	Potenciálne ekonomické prínosy pre všetky identifikované a merateľné hodnoty a produkty poskytované chráneným územím sa oceňujú	3		
27. Starostlivosť o hodnoty chráneného územia	Požiadavky pre aktívny manažment najvýznamnejších ekosystémov, druhov a kultúrnych hodnôt neboli posúdené	0		
Máte plánovanie pre aktívny manažment hodnôt CHÚ v súlade s jeho cieľmi?	Požiadavky pre aktívny manažment najvýznamnejších ekosystémov, druhov a kultúrnych hodnôt sú známe, ale nie sú riešené	1		
	Požiadavky na aktívny manažment najvýznamnejších ekosystémov, druhov a kultúrnych hodnôt sa len čiastočne riešia	2		
Proces	Požiadavky na aktívny manažment najvýznamnejších ekosystémov, druhov a kultúrnych hodnôt sa významne alebo plne riešia	3		

28. Výchovné programy a programy zvyšovania povedomia	Nemáme žiadne výchovné a osvetové programy	0	Poznámka: Ak ste vyznačili možnosť 2 uveďte prosím podrobnosti	
Máte plánovaný výchovný program?	Máme obmedzený a ad hoc výchovný a osvetový program, ale nemáme pre celkové plánovanie	1		
	Máme plánovaný výchovný a osvetový program, ale ešte sú v ňom závažné nedostatky pri realizácii	2		
Proces	Máme výchovný a osvetový program plne prepojený s cieľmi a potrebami chráneného územia a je efektívne realizovaný	3		
Úroveň výchovy a osvetu bude závisieť od cieľov chráneného územia, miestnych potrieb a dostupných zdrojov a zamestnancov. Výchovné úsilie a osvetu by sa mali zamerať minimálne na konfliktné oblasti kvo vzťahu k miestnemu obyvateľstvu. V ideálnom prípade by mal existovať komunikačný plán, vrátane komponentu vzdelávania a zvyšovania povedomia, s jasne definovanými cieľovými skupinami, príslušnými mechanizmami a zdrojmi na realizáciu aktivít či už so zamestnancami CHÚ, alebo s relevantnými partnermi (napr. MVO, školy, miestne orgány a i.).				
29. Operátori komerčného cestovného ruchu	Je len malý alebo nie je žiadny kontakt medzi správou a cestovnými kancelárkami využívajúcimi chránené územie	0	Možný komentár:	
Prispievajú tour operátori k starostlivosti o chránené územie?	Kontakty medzi správou a cestovnými kancelárkami sa väčšinou obmedzujú len na administratívne alebo regulačné záležitosti	1		
	Existuje obmedzená spolupráca medzi správou a cestovnými kancelárkami zameraná na rozšírenie znalostí návštevníkov a udržiavanie hodnôt chráneného územia	2		
Proces	Je dobrá spolupráca medzi správou a cestovnými kancelárkami pri rozširovaní znalostí návštevníkov a udržiavaní hodnôt chráneného územia	3		
Ďalšie body	Je vypracovaná stratégia udržateľného turizmu a táto sa realizuje	+1		
	Máme programy a služby v ekoturizme	+1		
	Podnikanie v turizme prispieva k financovaniu činností ochrany prírody v chránenom území	+1		
30. Vybavenie pre návštevníkov	V chránenom území nie je žiadne vybavenie a služby pre návštevníkov, hoci bola potvrdená ich potreba	0	Možný komentár: Poškodzujú návštevníci chránené územie?	
Je vybavenie pre návštevníkov (turistov, cestovateľov atď.) dostačujúce?	Vybavenie a služby pre návštevníkov nezodpovedajú súčasnej úrovni návštevnosti alebo sa budujú	1		
	Vybavenie a služby pre návštevníkov zodpovedajú súčasnej úrovni návštevnosti, ale možno ich vylepšiť	2		
Výstupy	Vybavenie a služby pre návštevníkov sú vynikajúce vzhľadom na súčasnú návštevnosť	3		
Ďalšie body	Pre návštevníkov sú k dispozícii značené trasy a informácie	+1		
	Návštevníci môžu využívať tematické náučné chodníky	+1		
	Turistickí sprievodcovia majú podrobné znalosti o hodnotách chráneného územia	+1		
Adekvátnosť vybavenia pre návštevníkov bude závisieť od účelu vyhlásenia chráneného územia a úrovne využívania. Adekvátne vybavenie je také, ktoré vyhovuje úrovni využívania návštevníkmi bez degradácie prírodných alebo kultúrnych zdrojov a ktoré prehľbuje skúsenosti a vedomosti návštevníkov. Príkladmi infraštruktúry pre návštevníkov môžu byť návštevnícke centrá, studničky a napájadlá s pitnou vodou, toalety, miesta na stanovanie a kempovanie a turistické chodníky.				
31. Stav zamestnancov	Chránené územie nemá žiadnych zamestnancov	0		
Je pre starostlivosť o chránené územie dostatočný počet zamestnancov?	Počet zamestnancov nie postačujúci pre najdôležitejšie potreby manažmentu a činnosti	1		
	Počet zamestnancov postačuje len na najdôležitejšie potreby starostlivosti a činnosti	2		
	Počet zamestnancov je postačujúci pre zabezpečenie všetkých potrieb starostlivosti a činnosti	3		
Dostatočnosť počtu zamestnancov bude závisieť od intenzity manažmentu CHÚ, ako aj od tlakov a hrozieb, ktorým je CHÚ vystavené. Stav zamestnancov by mal byť minimálne taký, aby zabezpečil najvýznamnejšie manažmentové aktivity.				

32. Zmeny / fluktuácia stálych zamestnancov počas posledného roku Má správa zamestnaných tých istých ľudí? Vstupy	Vymenilo sa viac ako 70% stálych zamestnancov	0		
	Vymenilo sa 35-70% stálych zamestnancov	1		
	Vymenilo sa 10-35% stálych zamestnancov	2		
	Bez zmien, alebo registrovaná výmena menej ako 10%	3		
Ďalšie body	Je ustanovený systém predávania dát a informácií medzi bývalými a novými zamestnancami a patrične funguje	+1		
33. Kvalifikácia zamestnancov Zodpovedá kvalifikácia zamestnancov funkciám, ktoré v súčasnosti zastávajú? Vstupy/ Proces	Menej ako 35% zamestnancov má zodpovedajúcu kvalifikáciu	0		
	Zodpovedajúcu kvalifikáciu má 35 až 70 % zamestnancov	1		
	Zodpovedajúcu kvalifikáciu má 70 až 90 % zamestnancov	2		
	Vyššie 90 % zamestnancov má zodpovedajúcu kvalifikáciu	3		
Ďalšie body	Každoročne sa vykonáva hodnotenie zamestnancov a na jeho základe sa upravuje náplň práce	+1		
	Pravidelné porady zamestnancov sa organizujú minimálne raz za mesiac a využívajú sa na informovanie pracovníkov a prerokovanie záležitostí týkajúcich sa chráneného územia	+1		
Zamestnanci by mali mať kvalifikáciu, znalosti a zručnosti potrebné na vykonávanie najvýznamnejších manažmentových činností. Manažment chránených území vyžaduje rozsiahle zručnosti (napr. manažment ľudských zdrojov, plánovanie manažmentu, inventarizácia a monitoring prírodných prvkov, komunikačné zručnosti). Mať adekvátne zručnosti znamená, že absolvovali školenia, majú skúsenosti a kapacity potrebné na vykonávanie najvýznamnejších manažmentových činností. Okrem toho jasná vnútorná organizácia môže umožniť lepší monitoring a hodnotenie a vytvoriť produktívne pracovné prostredie. Zamestnancom by malo byť jasné, čo majú robiť a ako dobre sa im pri tom darí.				
34. Školenia zamestnancov Ako často sa zúčastňujú zamestnanci na školeniach seminároch? Vstupy/ Proces	Počas posledného roku sa školení zúčastnilo menej ako 35% zamestnancov	0		
	Počas posledného roku sa na školení zúčastnilo 35 až 70 % zamestnancov	1		
	Počas posledného roku sa školení zúčastnilo 70 až 90 % zamestnancov	2		
	Počas posledného roku sa na školeniach zúčastnilo viac ako 90% zamestnancov	3		
Úroveň školení by mala byť primeraná zručnostiam a potrebám zamestnancov. Školenia zamestnancov by sa mali zamerať na zlepšenie / obnovenie najmä zručností a znalostí potrebných pre manažment CHÚ. Manažment chránených území vyžaduje rozsiahle zručnosti (napr. manažment ľudských zdrojov, plánovanie manažmentu, inventarizácia a monitoring prírodných prvkov, komunikačné zručnosti). Mať adekvátne zručnosti znamená, že absolvovali školenia, majú skúsenosti a kapacity potrebné na vykonávanie najvýznamnejších manažmentových činností.				
35. Vybavenie Máte dostatočné kancelárske a terénne vybavenie / zariadenia? Vstupy	Máme len málo alebo žiadne vybavenie a zariadenia	0		
	Máme určité vybavenie a zariadenia, ale tieto sú úplne nezodpovedajúce potrebám	1		
	Máme vybavenie a zariadenia, ale ešte sú tu nedostatky, ktoré obmedzujú starostlivosť o CHÚ	2		
	Máme adekvátne vybavenie a zariadenia	3		
Dobre vybavení zamestnanci budú schopní získavať presnejšie a úplnejšie údaje a náležite vykonávať činnosti v teréne. Dokonalosť vybavenia bude závisieť od obtiažnosti a potrieb získavania dát. Terénne vybavenie zahŕňa rozličné lezecké, turistické, tábornícke a monitorovacie vybavenie potrebné na bezpečné a efektívne vykonávanie najvýznamnejších manažmentových činností (napr. batohy, spacie vaky, stany). Príkladmi vybavenia pre zber dát sú GPS zariadenia, ďalekohľady, fotoaparáty, kamery, vybavenie pre výskum, nahrávacie zariadenia.				

36. Údržba vybavenia	Vybavenie a zariadenia sa udržiavajú len málo alebo vôbec	0	Poznámka: Vysvetlite prosím dôvody, napr. nedostatok finančných prostriedkov alebo pracovníkov
Je vybavenie náležite udržiavané?	Vybavenie a zariadenia sa do určitej miery udržiavajú podľa potreby	1	
	Údržba vybavenia a zariadení sa vykonáva, ale stále má významné nedostatky	2	
Proces	Vybavenie a zariadenia sú dobre udržiavané	3	
Zodpovedajúca údržba môže minimalizovať časové straty a použité zdroje. Údržba vybavenia, najmä dopravných prostriedkov, zahŕňa pravidelne plánované preventívne prehliadky a včasné opravy. Údržba zahŕňa tiež periodickú obnovu komunikačných prostriedkov a zariadení pre zber dát podľa potreby.			
37. Súčasný (existujúci) rozpočet	Pre chránené územie nebol vyčlenený rozpočet	0	
Je súčasný rozpočet postačujúci?	Rozpočet, ktorý je k dispozícii pokrýva platy zamestnancov a náklady na chod správy, ale predstavuje menej ako 50% optimálneho rozpočtu a znamená vážnu prekážku pre realizáciu programu starostlivosti	1	
	Vyčlenený rozpočet stačí na pokrytie plátov zamestnancov a nákladov na chod správy a predstavuje 50-90% optimálneho rozpočtu	2	
Vstupy	Vyčlenený rozpočet je dostatočný a pokrýva všetky potreby starostlivosti o chránené územie	3	
Financovanie by malo byť dostatočné na zabezpečenie najvýznamnejších manažmentových činností. Financovanie chránených území bude pravdepodobne vždy nedostatočné. Pri odpovedi na túto otázku by správa chránených území mali starostlivo zvážiť, či existujúce financovanie umožňuje zabezpečenie najvýznamnejších manažmentových činností. Ak odpoveď nie je „áno“, je vhodné uviesť, ktoré najvýznamnejšie činnosti sú financovaním ovplyvnené.			
38. Zabezpečenie rozpočtu	Chránené územie nemá zabezpečený rozpočet	0	Poznámka: Táto otázka sa týka optimálneho rozpočtu (pozri predchádzajúci bod). Zabezpečený rozpočet znamená, že objem, ktorý uvádzate ako existujúci rozpočet v predchádzajúcej otázke je zabezpečený aspoň na 5 rokov
Je rozpočet zabezpečený na najmenej 5 rokov?	Pre chránené územie je zabezpečených menej ako 50% rozpočtu	1	
	Pre chránené územie je zabezpečených 50-90% rozpočtu	2	
Vstupy	Pre chránené územie je zabezpečených viac ako 90% rozpočtu	3	
Zabezpečenie rozpočtu je veľmi previazané s počtom rokov, v ktorých jedna alebo viac agentúr zabezpečuje financovanie CHÚ (prinajmenšom pre najvýznamnejšie potreby a činnosti). Adekvátne financovanie môže zahŕňať záväzky donorov alebo zabezpečenie grantov, podporu štátu prostredníctvom daní, poplatky za využívanie chráneného územia, úroky z investícií a fondov a/alebo iné zrejme, realistické zdroje financovania. Najvýznamnejšie manažmentové činnosti sú všetky aktivity potrebné na zabránenie, zmiernenie, alebo nápravu nezvratných alebo neakceptovateľných strát prírodných alebo kultúrnych hodnôt chráneného územia			
39. Manažment rozpočtu	Finančné hospodárenie je veľmi zlé a významne oslabuje efektivitu (napr. neskoré uvoľnenie prostriedkov vo finančnom roku)	0	
Je rozpočet spravovaný tak, aby sa zabezpečili najvýznamnejšie potreby starostlivosti o územie?	Spravovanie rozpočtu je zlé a obmedzuje efektivitu	1	
	Spravovanie rozpočtu je primerané, ale mohlo by sa zlepšiť	2	
Proces	Spravovanie rozpočtu je výborné a naplňa potreby starostlivosti o územie	3	
Správa CHÚ by mala jasne vedieť, ktoré sú najvýznamnejšie potreby a činnosti a podľa toho obhospodarovať svoj rozpočet. Účinný a efektívny finančný manažment zahŕňa včasný odpočet, precízne účtovníctvo, zodpovedajúce procesy rozpočtovania a včasný transfer zdrojov.			

40. Rozhodovanie o rozpočte	O použití finančných zdrojov nerozhoduje tím správy chráneného územia	0		
Kto rozhoduje o použití finančných zdrojov?	O použití finančných zdrojov nerozhoduje tím správy chráneného územia, ale môže ho ovplyvniť	1		
Kontext/ Proces	O použití všetkých finančných zdrojov väčšinou rozhoduje a zodpovedný je tím správy chráneného územia, ale musí brať do úvahy názory zvonka	2		
	O použití všetkých finančných zdrojov rozhoduje tím správy chráneného územia a je za použitie zodpovedný	3		
Ďalšie body	Je vypracovaný plán udržateľného financovania	+1		
	Správa chráneného územia má príjmy z vlastnej činnosti	+1		
	Správa chráneného územia robí aktívny fundraising	+1		
41. Poplatky	Hoci je vyberanie vstupného možné podľa zákona, v chránenom území sa nerealizuje	0		
Ak sa vyberá vstupné (od turistov), prispieva to k starostlivosti o chránené územie?	Vstupné sa vyberá, ale ide priamo do štátneho rozpočtu a nevracia sa do chráneného územia alebo jeho okolia	1		
	Vstupné sa vyberá, ale rozdelí sa skôr do rozpočtu miestnych orgánov ako pre potreby chráneného územia	2		
Vstupy/ Proces	Za návštevu chráneného územia sa vyberá vstupné, ktoré pomáha pri podpore tohto a/alebo iných chránených území	3		
42. Pokuty	Pokuty sa nevyberajú	0		
Ak sa udeľujú pokuty, použijú sa vybrané peniaze na zlepšenie starostlivosti o chránené územie?	Pokuty sa vyberajú, ale idú priamo do štátneho rozpočtu a nevracajú sa do chráneného územia alebo jeho okolia	1		
	Pokuty sa vyberajú, ale sú prevedené skôr do rozpočtu miestnych orgánov ako do chráneného územia	2		
Vstupy/ Proces	Pokuty sa vyberajú a používajú sa na zlepšenie starostlivosti o chránené územie	3		

CCPAMETT je využitelný :

210

Vo viac než 210 veľkoplošných chránených územiach (národné a prírodné parky) karpatských krajín.

7

karpatských krajinách (s možnosťou použitia aj v iných krajinách).

97

V 97 chránených územiach , ktoré sú súčasťou Sústavy chránených území Karpát (CNPA).

3859

Vo viac než 3859 ÚEV (Územie európskeho významu) a 560 CHVÚ (Chránené vtáčie územie).

100%
RECYKLOVANÉ

PREČO SME TU

Zastaviť degradáciu prírodného prostredia našej planéty a vybudovať budúcnosť, v ktorej ľudia žijú v harmónii s prírodou.

www.panda.org/dcpo